

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز یکشنبه (۹) تیرماه ۱۳۵۳

فهرست مطالب:

- ۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل .
- ۲- بیانات قبل از دستور آقایان: زرین پور - سعیدوزیری - مجید محسنی مهر .
- ۳- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دادگستری راجع باصلاح قانون حمایت خانواده و ارسال بمجلس سنا .
- ۴- تصویب صورت جلسه روز سه شنبه (۴) تیرماه ۱۳۵۳ .
- ۵- طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به تشکیل سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی و ابلاغ بدولت .
- ۶- طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به الحاق يك ماده بقانون تاسیس صندوق پس انداز ثابت افسران و همافران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی و ابلاغ بدولت .
- ۷- طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع بالحقایك تبصره به قانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی .
- ۸- طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به استخدام سربازان وظیفه بصورت پیمانی برای خدمت در مشاغل فنی و تخصصی مورد نیاز نیروهای مسلح شاهنشاهی .
- ۹- طرح گزارش شور اول کمیسیون دادگستری راجع به اصلاح ماده ۳ قانون مجازات استفاده از بلاکهای تقلبی و سائط نقلیه مصوب آذرماه ۱۳۴۵ .
- ۱۰- اخذ رای نهائی نسبت به لایحه معافیت اجناس وارداتی سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی و ابلاغ بدولت .
- ۱۱- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه .

مجلس ساعت نه صبح بریاست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه آقایان:

اخلاقی - مهندس احتشام شهیدی - مهندس اربابی - اسعد رزم آراء - انشاء - اولیاء - ایلخانی پور - دکتر بازرگانی - بدرخانی - بدر صالحیان - مهندس بدیعی - دکتر سعید بهادری - دکتر یحیی بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر پروتو اعظم - پرویزی - پیمان - دکتر تنکابنی - توسلی -

مهندس جلالی نوری - چنگیزی - دکتر حبیب اللهی - حی - دکتر خطیبی - دولو - ذوالفقاری - دکتر راد - رشیدی - ضیاء رضوی - دکتر رهنوردی - ریگی - دکتر زعفرانلو - زهتاب فرد - سعادت - دکتر سعید - سمیعی - دکتر سنگ - شاهنده - دکتر شمس - صائب - حیدر صائبی - دکتر فضل الله صدر - دکتر ضیائی - مهندس عدل - دکتر عسکری - مهندس عطائی - غضنفری - دکتر غنی - مهندس فرخ - فرنود - فروتن - فضائی - فیصلی - قاضی زاده -

محمودلی قراچورلو - کسرائی - کشفی - دکتر کفائی - کورس - دکتر مدنی - مرندی - مصطفوی نائینی - مظاهری - مهندس معینی زند - ملک افضلی - دکتر محمد حسین موسوی - موقر - ناروئی - دکتر ناییب - دکتر نصیری - نیکپور - نیکروش - دکتر وحیدنیا - دکتر وزیری - طرفی - مهندس اردلان - خانم اقبال - خانم بزرگ نیا - خانم پیرنیا - خانم دولتشاهی - خانم زاهدی - خانم دکتر سرخوش .

غائبین مریض - آقایان :

اخوی - پسیان - تیمسار حکیمی - دکتر شریف امامی - مافی - دکتر مشایخی - مهرزاد - دکتر ناوی - خانم ضرابی .

۲- بیانات قبل از دستور آقایان : زرین پور - سعیدوزیری - مجید محسنی مهر

دئیس - نطقهای قبل از دستور را شروع میکنیم آقای زرین پور تشریف بیاورید .

زرین پور - جناب آقای رئیس ، همکاران محترم ،

استقبال به نظیر تجلیل استثنائی که دولت و ملت فرانسه ، همچنین دانشجویان و ایرانیان مقیم کشور فرانسه از رهبر عالیقدر ملت ایران و علیاحضرت شهبانو بعمل آورده اند ، نمودار عظمتی است که جهان بشریت برای مقام والای شاهنشاه آریامهر در حفظ صلح و امنیت بین المللی قائل است .

حضرت ژیسکار دستن ، رئیس جمهور فرانسه ، ضمن عرض خیر مقدم طی سخنانی چنین گفتند :

«اعلیحضرتنا شما پادشاه عالیقدر کشوری هستید که درخشان ترین تاریخ و باشکوه ترین تمدنهای جهان را در پی دارد . پیشرفتهائی که در کشور شما صورت گرفته از لحاظ سرعت و وسعت حیرت آور است . امیدوارم هر روز این سرعت و وسعت گسترش بیشتری یابد ما خرسندیم که بهترین مناسبات ممکن را دارا هستیم و بهمین مناسبت لازم میدانم که بگویم فرانسه از اینکه میزبان اعلیحضرت و علیاحضرت بود برخوردار میگردد .» (احسن).

علاق و روابط ایران و فرانسه امری تازه نیست ، آغاز آن به هفت قرن پیش یعنی زمان اعزام نمایندگان رسمی از جانب دودولت باز میگردد ، بدون تردید با توجه به موقعیت درخشان ایران و فرانسه در دو قاره آسیا

و اروپا ، توسعه و تحکیم مناسبات دو کشور دوست نه تنها به نفع دو ملت است ، بلکه بفتح صلح جهانی است . زیرا ایران و فرانسه در بر تو تعالیم رهبران خویش ثابت کرده اند که برای حفظ صلح بین المللی اهمیتی خاص قائل هستند و در این رهگذر از هیچگونه تلاش و کوششی دریغ نخواهند داشت (صحیح است).

سیاست مستقل ملی که ملهم از افکار بلند و مترقیانه شاهنشاه آریامهر است در جهان امروز بعنوان سیاستی شناخته شده است که آرمان آن رسیدن بدروازه طلائی تمدن بزرگ و رفاه آسایش هرچه بیشتر ملت ایران و تأمین حفظ صلح جهانی است (صحیح است). رهبر ملت ایران اعتقاد راسخ باین امر مهم دارد که دیگر دوران پیروزیهای نظامی سپری شده و افتخار و عظمت ملتها ، غلبه بر فقر ، جهل و بیسوادی ، ریشه کن ساختن تبعیذاتی های اقتصادی ، اجتماعی و سیاسی است ، در بر تو چنین سیاست مدبرانه مین غریز ما توانسته است در بحر انهای مختلف در منطقه خاورمیانه ثبات و امنیت خود را حفظ نماید و گامهای مؤثری در جهت بهبود وضع عمومی و پیشرفت کشور و تجدید افتخارات گذشته بردارد . (صحیح است).

هدف اصلی از این مسافرت ، توسعه بیش از پیش مناسبات حسنه بین دو کشور بویژه در زمینه های فرهنگی ، اقتصادی و فنی میباشد ، بر همین اساس مذاکرات بین سران دو کشور در محیطی سرشار از اتحاد و مودت مقابل پیرامون مسائل مختلف مهم جهانی و روابط دوستانه بین ایران و فرانسه انجام پذیرفت .

در پایان دیدار رسمی شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو از فرانسه ، اعلامیه مشترکی انتشار یافت و نظریات کامل سران دو کشور در جهت رشته های دوشنی و توسعه همکاری در زمینه های مختلف بنحو بارزی تأمین و استحکام بخشید و موافقت نامه هایی که بین دو کشور بامضا رسید از هر جهت قابل تمجید میباشد . باینکه سفر میمنت اثر شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت شهبانو از کشور فرانسه اکنون پایان یافته است ولی هنوز بحث مطبوعات و رادیو تلویزیونهای جهان درباره این سفر تاریخی و استقبال گرم و بی شائبه ای که ملت و دولت فرانسه

از اعلیحضرتین و همراهان نموده اند ادامه دارد . مصاحبه بسیار مهم شاهنشاه آریامهر با مخبر روزنامه لوموند فرانسه در سطح بین المللی بازتاب وسیعی داشته است و متن این مصاحبه بوسیله خبر گزارهای مهم جهان و وسائل ارتباط جمعی کشورهای مختلف مورد بحث و تجزیه و تحلیل قرار گرفته ، زیرا این مصاحبه حاوی نکات پراهمیت و مؤثری بود که راه پیشرفت و بهزیستی و تأمین حفظ صلح را پیش پای جامعه بشریت میگشاید بازگشت موبک مبارک شاهنشاه آریامهر را بخاک وطن صمیمانه تبریک و تهنیت عرض نموده از درگاه خداوند بزرگ مسئلت دارم که شاهنشاه مارا در پیشبرد هدفهای مقدس که هم نافراده و آسایش بیشتر ملت ایران و رسیدن هرچه زودتر بمرزهای تمدن بزرگ و همچنین تأمین صلح جهانی است موفق و منصور بدارد (انشاء الله).

موضوع دیگر صحبت من درباره مسافرت دسته جمعی نمایندگان استان مازندران و گرگان و بازدید از فعالیتهای حزبی و بررسی نیازمندی های مردم این منطقه میباشد که این برنامه بمدت ۵ روز ادامه داشت .

اجرای این برنامه یکی دیگر از ابتکارات جالب حزب ایران نوین در تحقق آرمانهای مقدس شاه و ملت و جلب رضایت هرچه بیشتر مردم است و بحق باید اذعان کرد که اثرات مثبت و بسیار عمیقی در روحیه فرد فرد اعضای حزب پاسدار انقلاب و حتی آنانکه غیر حزبی نیز بودند بخشید ، و این همان عامل مهمی است که يك حزب سیاسی و مترقی در وجود آوردن روابط روحی و فکری میان خود و مردم ایجاد مینماید بحث و گفتگو و بررسی مشکلات ، قشرهای زیادتری از جامعه را بسوی خود جلب مینماید خوشبختانه حزب ایران نوین باتوجه به سازمان های منظم و اعزام چهره های بصیر خود بمیان مردم در نقاط مختلف مملکت در این امر مهم بسیار موفق بوده است (صحیح است).

وقتی مردم با چشمشان بر انتظار و در عین حال کنجکاو خود می بینند هیأت هایی از سوی حزب جهت رسیدگی به نیازمندیها و جوائج آنان به میانشان میروند ، و در کنار آنها می نشینند و با حسن نیت و علاقه وافر به سخنانشان گوش میدهند ، بدیهی است مردم نیز متقابلا با جان و دل و با ایمانی محکمتر بحزب می گردند .

استقبال گرم و بی شائبه ای که مردم استان مازندران و گرگان با شوق و شغف در همه شهرها ، بخش ها و واحدهای حزبی از هیأت اعزامی بعمل آوردند این نمودار رشد فکری و اعتقاد و ایمان به حزب پاسدار انقلاب است ، و باید گفت که این مبین احساسات پاک و پشتیبانی همه طبقات مردم از برنامه های مترقیانه دولت خدمتگزار جناب آقای هویدا است که تحت رهبریهای خردمندانه شاهنشاه آریامهر در پاسداری از انقلاب و تأمین رفاه و آسایش هرچه بیشتر ملت ایران تلاش و کوشش میکنند (صحیح است).

این برنامه ریزی جدید را نباید به رهبران حزب تبریک گفت بخصوص اینکه مسئولیت امور حزبی استان مازندران به یکی از چهره های درخشان عصر انقلاب ، دوست و همکار ارجمند جناب آقای دکتر مصطفی الموتی لیدر فراکسیون پارلمانی حزب ایران نوین سپرده شده است .

اینجناب بعنوان دبیر حوزه پارلمانی استان مازندران و گرگان که بانفاق همکاران محترم آقایان دکتر الموتی مسئول امور حزبی این منطقه و حسن مصطفوی نائینی و حسن اوحدی اعضای هیأت و آقای محمد فرهمند دبیر حزب در استان مازندران که در این مدت کوتاه توانسته است تحرك قابل توجهی در برنامه های حزبی بوجود آورد گزارش مختصری از این مسافرت بعرض نمایندگان محترم میرسانم .

این هیأت از سازمانهای حزبی - آمل - بابل - بابلسر - بهشهر - گرگان - علی آباد - خان باین - گنبد کاوس - مینودشت - رامیان - کردکوی - بندر شاه - بندرگز - شاهی و ساری بازدید نمودند - در این برنامه کلیه نمایندگان استان شرکت داشتند و کلنگ ساختن خانه حزب در گرگان و علی آباد بزمین زده شد و همچنین برای ساختن خانه حزب در سایر شهرها تصمیمات لازم اتخاذ گردید . در کلیه این مناطق اعضای حزب از هیأت استقبال پرشوری بعمل آوردند و با تظاهرات خود نشان دادند که حزب پاسدار انقلاب در کلیه این مناطق تشکیلات گسترده و

نفوذی عمیق دارد. و مردم از ثمرات درخشان انقلاب که در سایه رهبریهای شاهنشاه نصیب ملت شده فوق العاده خوشحال و سپاسگزار هستند. (صحیح است).

بازدید آینده این هیئت از شهرهای شهسوار - رامسر - چالوس - نوشهر و نور خواهد بود که بزودی اجراء خواهد شد.

در اینجا لازم میدانم که از تلاش و کوشش آقای درخشش استنادار فعال مازندران که با علاقمندی و پشتکار نسبت به پیشرفت برنامه‌های عمران و آبادانی استان و همچنین رئیس و اعضای دفتر بودجه و برنامه ریزی استان مازندران ضمیمانه تشکر نموده و توفیق پیش از پیش این خدمتگزاران صدیق شاه و ملت را در خدمت بمردم و جلب رضایت بیشتر آنان از خداوند مسئلت دارم. (احسن).

درخاتمه مستدعیات و نیازمندیهای مردم استان مازندران را که در این مسافرت مطرح شد جهت اقدام لازم و توجه مخصوص تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی میگردد و مردم شاهدوست و وطن پرست این استان از دولت خدمتگزار جناب آقای هویدا انتظار دارند او امر لازم در انجام خواسته‌های آنان صادر فرمایند و اینک نیازمندیهای مردم شهرستان آمل را باطلاع میرسانم.

۱- تکمیل لوله کشی آب آشامیدنی شهر آمل و محمودآباد و تسریع در اتمام ساختمان نیمه تمام کشتارگاه آمل.

۲- آسفالت جاده کمر بندی آمل و خیابان نور و ایجاد پل سوم بر روی رودخانه هراز.

۳- تسریع در اتمام تعریض جاده ورودی آمل که تنها وسیله ارتباط به شمال ایران است.

۴- تسریع در اتمام ساختمان باشگاه ملی و میهنی شهر آمل که نهایت حائز اهمیت است.

۵- توجه سازمان جلب سیاحان را جهت تسریع در پیاده نمودن پروژه توریستی در بخش لاریجان و استفاده از آبهای معدنی این بخش و آسفالت جاده پلور به

آبگرم و همچنین آسفالت راه شهر رینه به پل مون جلب مینماید.

۶- آسفالت جاده امامزاده عبدالله.

۷- احداث پل جلاوکه تنها وسیله ارتباط پیش از ۲۵ هزار نفر از اهالی این منطقه بشهر آمل است.

۸- ایجاد کتابخانه برای مردم شهر محمودآباد.

۹- تأمین آب زراعی دهستان دشت سرو دهستان دابو.

۱۰- احداث یکبای آموزشی حرفه‌ای مقدماتی شبانه روزی در بخش لاریجان.

۱۱- استفاده از برق منطقه‌ای سراسری در مسیر جاده هراز جهت ساکنین بخش لاریجان و مرمت راههای فرعی و تأمین آب آشامیدنی سالم برای مردم این بخش.

۱۲- ایجاد مجتمع ورزشی و آموزشی برای شهر آمل که نهایت حائز اهمیت است.

و چون فرصتی برای بقیه عرایض باقی نیست نیازمندیهای شهرستانهای گرگان - ساری - شاهی - بابل - گنبد کاوس - بابلسر - بهشهر - بخش مینودشت - رامیان کردکوی - بندر شاه - بندرگز را که بردیف تهیه کرده‌ام تقدیم می‌کنم که برای اطلاع و اقدام دولت خدمتگزار فرستاده شود (احسن - احسن).

رئیس - آقای سعید وزیری بفرمائید.

سعید وزیری - در باره آثار مسافرت شاهنشاه آریامهر به کشور فرانسه نکات مهم و ارزنده‌ای راهیکار محترم آقای زرین پور و ناحدی که بخاطر من مانده در جاسه گذشته دوست عزیزمان آقای طلوعی صحبت کردند و روزنامه‌ها هم گفتگو و صحبت‌ها و قراردادهایی که منعقد شده است تشریح کرده‌اند. بنده در جلسه گذشته عرض کرده بودم خدمت جناب دکتر الموتی که تصمیم دارم در باره مصاحبه روزنامه لوموند با شاهنشاه که در هفته گذشته ترجمه‌اش در روزنامه‌های تهران منتشر شد مطالبی عرض کنم، نشد. باین ترتیب که تعلق کردم تا متن روزنامه لوموند برسد و متن مصاحبه را ببینم. روزنامه‌ها رسیدند و متن اصلی مصاحبه‌های شاهنشاه را بنده افتخار پیدا کردم ببینم همانطور که عرض کردم مصاحبه اختصاصی روزنامه لوموند با شاهنشاه در بسیاری از جاها جالب

است که بنده باختصار و بر اساس استنباط‌های خودم و باید عرض کنم بر اساس عقاید شخصی خودم که اگر حمل برگستانخی و جسارت نشود قسمت عمده‌ای از عقاید روشنفکران ایران است می‌خواهم بر آن اساس مطالبی عرض کنم، در باره آن مصاحبه، و تأکید میکنم روی این مسئله که این قضائتی است یا در واقع پاسخی است که ملت ایران بلاخص قشرهای انقلابی ملت ایران بسئوالهایی که مطرح شده بود میدهند. عرض کردم باختصار این مصاحبه را مورد بررسی قرار میدهم در پیشگاه مجلس شورای ملی، برای اینکه در این جا مطالبی بچشم می‌خورد که بخصوص مربوط به برنامه‌ها و انقلاب و ایده‌ثولوزی ملت ایران است و از این دیدگاه قابل توجه است نظیر این سئوالها را با لاقابل شبیه این سئوالها را یا نظایر این سئوالها را چندی پیش ما در مصاحبه‌ای که یکی از مجلات معتبر آلمان غربی در زمستان گذشته با شاهنشاه بعمل آورده بود برخورد کرده بودیم که همگی این سئوالها یا شیوه طرح این سئوالها حکایت از موارث اخلاقی مرکز کانتالیزیم غرب و یا از اخلاق سودجویانه موروثی آنها حکایت میکند زیرا درست در موقعیکه غرب پیشرفته و صنعتی و سودجو احساس میکند که در مشرق زمین ملتی بی‌پاخاسته و از منافع خود و از منافع انسانهایی شبیه خود دفاع میکند و بخصوص رهبری نوعی نهضت و مقاومت در مقابل تحمیلات کشورهای صنعتی را بر عهده می‌گیرد رنگ آزادیخواهی مغرب زمین کلفت میشود و حرکت در می‌آید و صحبت از وجود اپوزیسیون‌ها میکند و گاهی این گفتگوها و صحبت‌ها تا مرحله غسل تعمید دادن و آب توبه ریختن و تقدیس کردن حتی مارکسیسم هم میرسد که می‌گویند مارکسیسم لزوماً وابسته بیک دولت خاصی نیست و گویا متعلق بخانواده‌های مختلفی است و ما خوب میدانیم که غرب بهنگام مطرح کردن این گونه سئوالها قصد دفاع از آزادیخواهان و باصطلاح اپوزیسیون‌های شرقی را ندارد بلکه بعکس قیافه ناراضی خود را در مقابل نهضت مقاومت ملل شرق باینصورت نشان میدهد. بخاطر بیابوریم ما بخصوص در این گذشته نزدیک ۶۰ سال ۷۰ سال

۸۰ سال اخیر که در ایران پادشاهانی مانند ناصرالدینشاه و مظفرالدینشاه بارو با سفر میکنند، حتی بهنگام اوج مبارزات انقلابی و آزادیخواهی اروپا این سفرها صورت می‌گیرد و مامی بینیم که غرب با سکوت رضایت آمیز مقدم آنها را بر گذار میکند ذکر خبری از یک تاریخ نویسی یا سیاح ایرانی میکینیم مرحوم حاجی سیاح که سفرنامه‌اش بسیار جالب است خانمها و آقایانی که خوانده‌اند تصدیق میکنند و توصیه میکنم هر کس مطالعه نکرده است حتماً بخواند که در آن سالها چه وقایعی رخ میداده ولی غرب کاملاً نادیده گرفته و بهنگام مسافرت ناصرالدینشاه و مظفرالدینشاه برای اینکه غرب راضی بوده برای اینکه مردی بعنوان شاه ایران میرفته بخارج بقول آقای دکتر الموتی برای قرض کردن بخاطر عیاشی‌های خود و بگرو گذاشتن تمام دارائی ایران بخاطر شخص خود حالامردی می‌رود بعنوان رهبر نهضت مقاومت ملت‌های شرق در مقابل تحمیلات کشورهای صنعتی باسم شاه ایران (احسن). در اینجا غرب آن قیافه سودجویانه خود را نشان میدهد زیرا بدون شك پادشاهی که، رهبری که، قرض میکند و در مقابل قرض شخصی تمام منابع ثروت مملکتش را بگرو میدهد بعد می‌رود دنبال عیاشی‌های خود این شخص مورد رضایت و قبول دیگران است ولی رهبری که نمی‌خواهد چیزی بدهد و اگر میدهد متقابلاً می‌خواهد در مقابل پولی که از صندوق و خزانه ملت ایران داده میشود سودی عاید ملت ایران بشود بتحقیق باید در مقابل چنین رهبری سؤالات خشونت آمیزی مطرح شود این خواست روزنامه لوموند نیست عرض کردم این اخلاق موروثی مرکز کانتالیزیم غرب است آقایان و خانم‌های نماینده محترم اجازه بفرمائید که من مخاطب قرار بدهم روزنامه نویسه‌های محترم رامن بارها در پشت این تریبون گفته‌ام و در مطبوعات نوشته‌ام که بیک عضو وابسته بانقلاب سالهای اخیر ملت ایران بوده و هستم و این وابستگی خود را نسبت به نهضت ایران داشته‌ام و دارم و اعلام میکنم که مسئله از نظر ملت ایران و انقلابیون واقعی ایران که اکنون همگی آنها بگرداگرد پرچم انقلاب شاه و ملت جمع شده‌اند اینست که انقلابیون ملت ایران بطبیعت مدعیان مارکسیستی

ولو از هر دسته که باشند بخوبی آشنا است و باز تکرار میکنم من بعنوان يك فرد صد درصد وابسته به نهضت آزادیخواهی و نهضت واقعا انقلابی ملت ایران عرض میکنم و از پشت این تریبون اعلام میکنم که سابقه آن آزادیخواهان حرفه‌ای اپر تونیس را ملت ایران خوب میدانند. موقعی که در این سرزمین بودند و پس از آنکه بصورتی متواری و فراری شدند و گویا بخيال خودشان پایگاههایی را در سرزمین‌های اجانب بدست آورده‌اند، ملت ایران با قیافه آنها، تکرار میکنم، انقلابیون ایران، آزادیخواهان ایران، بقیافه واقعی آنها و بقیافه سوابق و هدفها و شعارهای خائنه و توخالی آنها بخوبی آشنا است (صحیح است). در این رهگذر از زمان که ملت ایران انقلاب خود را خصوصاً تحت عنوان صد درصد منطقی و صحیح انقلاب شاه و ملت ادامه می‌دهد هرگز عنان انقلاب و حرکات مترقیانه خود را بدست شعارهای توخالی که عده‌ای از باصطلاح مارکسیست‌ها یا غیر مارکسیست‌ها و یا انقلابیون حرفه‌ای بین‌المللی میدهند، نخواهد داد (احسن) از نظر ملت ایران آن انقلاب و تحولی مطرح است که در آن توده‌های مختلف انسانی در رفاه و آزادی و سازندگی آینده سر بلند زیست کنند (صحیح است) نه بی‌بند و بارها و سازشکارها و ثوری-بافه‌های چپ‌انماهای حرفه‌ای بین‌المللی برای انقلاب ما جاذبه‌ای دارد، و نه بی‌بند و بارها و بی‌اعتنائی‌ها و غرور و نخوت داشتن‌های مرتجع‌ها، امکان رخنه در انقلاب اصیل شاه و ملت را دارد (آفرین). استحکام انقلاب شاه و ملت و خصوصاً وحدت و پیوستگی شاه و ملت ایران در حدی است که حتی شاهنشاه ایران با آزادی و اطمینان خاطر سخن از جانشینی خود بمیان می‌آورند. سخن از هر چه بالا بردن قدرت مداخله مردم در تعیین ریسران خود و ادامه سرنوشت خود بمیان می‌آورند. این مظهر یکپارچگی و وحدت ملت ایران با پادشاه خود است (صحیح است). ما تکرار می‌کنیم بعنوان انقلابیون ایران، بعنوان آزادی‌خواهان ایران، من شخصاً تکرار می‌کنم بعنوان يك فرد از افرادی که در نوبت کوچه‌ها و خیابانها و در میدانها دوبیده زنده‌یاد و مرده‌یاد گفته، اعلام می‌کنم که ما به نتایج انقلاب،

به فلسفه انقلاب ملی خود اعتقاد و ایمان داریم. بقول دکتر المونی این رقم‌های آسترونومیک و نجومی در آمده‌ها که برای مملکت ما حاصل شده است اگر این نتیجه صحت انقلاب ما نیست پس نتیجه چیست؟ همین اعتقاد قرارداد های چند میلیارد دلاری و انجام دادن آن، اگر نتیجه واقع‌بینی و صحت رهبری انقلاب ایران نیست پس نتیجه چیست؟ اگر این انقلاب نتیجه وحدت ملی و همبستگی و پیوستگی صد درصد منطقی شاه و ملت نیست پس نتیجه چیست؟ صحبت از تأسیس راکتورهای اتمی و استفاده از انرژی اتمی برای رفاه و صلح و صنعت، تأکید می‌کنم، تأمین رفاه نسل‌های آینده کردن اگر نتیجه صحت و درستی و واقع‌بینانه بودن ملت ایران نیست پس چیست؟ صنعت هواپیما سازی دو کشور بزرگ از جهت آتھائی که به مسئله این صنعت وارد هستند از شاهکارهای هواپیما سازی است، همین کنکور که امروز امکان ادامه شاهکار سازیشان قسمت عمده‌ای بقدرت خرید ایران نکیه کرده است، این مسئله مهمی است که امکان ادامه این صنعت بستگی پیدا کرده است به قسمتی از قدرت خرید ایران، این مسئله مهم است. استفاده از تکنولوژی جدید برای صلح، برای آسایش و برای رفاه ملت، برای شیرین کردن آبهای شور، همین خلیج فارس که قدرت‌های عجیب و غریب بر سر آن سرودست می‌شکنند و این سئوالها را بیشتر در باره آن بمیان می‌آورند، در مقیاس‌های ملی، شیرین کردن آن آبها استفاده هر چه بیشتر از آن امکانات خداداده برای بهسازی زندگی مردمی که در سواحل جنوبی و شمالی این دریا زندگی می‌کنند. اینها هدفها و خواسته‌ها و محتویات واقعی فلسفه ملی ما است، به دنیا اعلام می‌کنم که ما میل داریم و ما معتقدیم که این صحبت‌هایی که شده است و میشود و این پاسخ‌هایی که پادشاه ایران داده است نه تنها پاسخی است و حرفی است که یکپارچه ملت ایران می‌دهد بلکه ما می‌خواهیم این حرفها بعنوان بازتاب فلسفه انقلاب ملی ایران در مقیاس جهانی تلقی شود. ما می‌خواهیم که فلسفه انقلاب ما و فلسفه زندگی ما که دکترین واقعی انقلاب شاه و ملت و مظهر قدرت ملی ما است این همبستگی موسوم به

شاه و ملت در چهار چوب مسائل جهانی بعنوان يك راهگشائی برای تمام جوامع مترقی بشری تلقی شود همچنانکه اینطور هست پیشنهاد تأسیس و تشکیل لژیون خدمتگزاران بشر، پیشنهاد و اقدام در تأسیس صندوق رفاه برای ملت‌های عقب‌افتاده یا جهان سوم و در حال توسعه و مشارکت صد درصد جدی و صمیمانه در بوجود آوردن و تقویت بنیه صنعتی و اقتصادی آنها و حتی اقدام به قراردادهای و وارد شدن به بازارهایی که منجر میشود باینکه اقتصاد کشوری مانند فرانسه متحول میشود و جهان تازه‌ای بخود می‌گیرد. مسأله در اینجا فقط ملت و دولت فرانسه نیست بلکه همانطوریکه اعلیحضرت خودشان در مصاحبه و گفتگوی مفیدشان با خبرنگاران جهان فرمودند این در واقع يك اقدام انسان دوستانه است برای تا اندازه‌ای جلوگیری از تورمی که سر تا سر دنیا را در بر گرفته است. این فلسفه انقلاب ماست، فلسفه انسانی انقلاب ما معتقد است که در عین قدرت در عین اعتقاد به لزوم تقویت قوای نظامی و دفاعی مملکت باید دوستی و همکاری و کمک و همفکری بدون هر گونه عقده یا بزرگترها و کوچکترها انجام بگیرد، همچنانکه در عین همبستگی و اتحاد با بزرگترها و کوچکترها باید با کمال قدرت از استقلال از آزادی و فرهنگ خودمان دفاع کنیم (احسن). این فلسفه انقلاب ملت است، انقلابی که به آن بحق نام انقلاب شاه و ملت داده شده است. همانطور که عرض کردم یکبار دیگر بعنوان يك فرد همیشه وابسته به آزادی خواهی ایران اعلام میکنم آنچه شاهنشاه مادر مقابل این مسائل يك تنه در دنیا اعلام میکنند مثل این است که ملت ایران یکپارچه باین سئوالها پاسخ داده است و بوجود این رهبر مباهات میکنیم و بوجود این فلسفه‌مان افتخار میکنیم و یکپارچه مثل يك تن واحد پشت سر رهبرمان می‌ایستیم و مانند يك گروه معتقد، ملتی که قصد همکاری و همفکری در مقیاس کنونی انسانها دارد مباهات و افتخار میکنیم (احسن - احسن).

رئیس - آقای مجید محسنی بفرمائید.

محسنی مهر - با اجازه مقام معظم ریاست مجلس شورای ملی،

درود و سپاس فراوان مردم شهرستان دماوند و فیروز کوه به پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر رهبر انقلاب سفید شاه و ملت (احسن). عملیات اجرایی راه دماوند و فیروز کوه شروع شد. همکاران محترم بخصوص آنها که در این سه دوره بعد از انقلاب افتخار نمایندگی مجلس شورای ملی را دارند بخوبی اطلاع دارند که ساختن این دوجاده بزرگترین آرزوی مردم شهرستان دماوند و فیروز کوه بوده است این دوجاده ضمن اینکه پایتخت را بصورتی خیلی مطمئن بشمال و شمال شرقی و شرق مملکت یعنی به استان‌های مازندران و گرگان و خراسان و مرز افغانستان متصل میکند در حفظ و نگهداری جاده هراز هم بی‌نهایت مؤثر خواهد بود و مسافران در بابسا اطمینان بیشتری از جاده هراز استفاده خواهند کرد. (صحیح است).

احداث دوجاده دماوند و فیروز کوه که ساختمان آن شروع شده چراغ شهرستان بیلاقی دماوند و فیروز کوه را که از زمان احداث جاده اسفاله هراز بکلی خاموش شده بود دوباره روشن مینماید و باعث رونق کسب و کار مردم این سامان خواهد شد، شهرستان دماوند و فیروز کوه که گوشواره زمردین تهران است در آینده با ایجاد این دوجاده اساسی میتواند جو ابگوی خواسته‌های مردم گرمزاده تهران و سایر نقاط ایران و همچنین پاسخگوی عاشقان ورزش‌های زمستانی و تابستانی بشود، مناظر زیبا و کوهستانی، چشمه‌سارها و بیست‌های اسکی، آبهای معدنی و دریاچه‌های آب شیرین که در این منطقه قرار دارد و فعلاً حالت بهشت گمشده را دارد ظاهر و قابل استفاده خواهد شد، دره‌های سرسبز آبلعی، دماوند - کیلان - فیروز کوه - زرین دشت - دلیچای و دو بلوک فیروز کوه و دهستان‌های جابان - سر بندان - آسرد - مومج - هور - کوهان و وادان می‌توانند پارک‌های بیلاقی بی نظیری برای تهران بزرگ در دوران طلایی تمدن بزرگ باشند پس از اتمام این دوجاده مردم ظرف سه ربع ساعت میتوانند از گرمای ۴۲ درجه تهران به محیطی وارد شوند که هوای بهشتی دارد و مسلماً با اجرای برنامه‌های توریستی و بیلاقی که وزارت اطلاعات و جهانگردی در سراسر این شهرستان بخصوص در چشمه‌علا و دریاچه تار در نظر دارد پیاده‌نماید بزودی این

شهرستان بهشت تهران خواهد شد اجازه میخوام ضمن تعظیم بهر هبر اندیشمند انقلاب شادو ملت در این مکان مقدس از دولت خدمتگزار حزبی هم مسلک امیرعباس هویدا که بانلاش صمیمانه خود سعی مینماید هر روز با آهنگی سرریز ایران راه دروازه طلائی تمدن بزرگ نزدیک و نزدیکتر نماید سپاسگزاری کنم و بخصوص از وزیر محترم راه هم مسلک مهندس شهرستانی که آرام و خونسر و بی سرو صدا کارها را انجام میدهد و بقول خود فامینماید تشکر کنم (احسن). مشکلی که ده سال لاینحل مانده بود بالاخره بدست ایشان حل شد و بقولی که در آلاشت در زادگاه مرد بزرگ تاریخ ایران رضاشاه کبیر دادند عمل کردند (آفرین). من وظیفه خود دانستم سپاس و درود بی پایان خود و همشهریانم را به پیشگاه شاهنشاه آریامهر با نهایت صداقت و حقیقتناسی معروض دارم و از خداوند بزرگ موفقیت بیشتر دولت هم مسلک هویدارا در خدمت شاهنشاه و مهین عزیز آرزو نمایم، متشکرم، (احسن).

۳- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دادگستری راجع به اصلاح قانون حمایت خانواده و ارسال بمجلس سنا

رئیس - وارد دستور میشویم گزارش شور دوم اصلاح قانون حمایت خانواده مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسات عدیده با حضور آقای صادق احمدی وزیر دادگستری و آقای هنرمندی معاون وزارت دادگستری لایحه شماره ۶۸۸۴-۱۹/۴/۵۲ دولت راجع باصلاح قانون حمایت خانواده را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۰۷۱ چاپ شده است بانوجه به پیشنهادهای رسیده مورد رسیدگی قرارداد و در جلسه مورخ ۱۳۵۳/۴/۲ با اصلاحاتی شرح زیر بتصویب رسانید.

اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اصلاح قانون حمایت خانواده

ماده ۱- به کلیه اختلافات مدنی ناشی از امر زناشویی و دعاوی خانوادگی و امور مربوط به صغار از قبیل نصب و عزل قیم و ضم امین در دادگاههای شهرستان و در نقاطی که دادگاه شهرستان نباشد در دادگاه بخش رسیدگی میشود رسیدگی به امور مذکور در تمام مراحل دادرسی بدون رعایت تشریفات آئین دادرسی مدنی خواهد بود.

ماده ۲- منظور از دعاوی خانوادگی دعاوی مدنی بین هریک از زن و شوهر و فرزندان و جد پدری و وصی و قیم است که از حقوق و تکالیف مقرر در کتاب هفتم در نکاح و طلاق (منجمله دعاوی مربوط به جهیز و مهر زن) و کتاب هشتم در اولاد و کتاب نهم در خانواده و کتاب دهم در حجر و قیمومت قانون مدنی و همچنین از مواد ۱۰۲۸ و ۱۰۲۹ و ۱۰۳۰ قانون مذکور و مواد مربوط در قانون امور حسبی ناشی شده باشد.

ماده ۳- دادگاه میتواند هر نوع تحقیق و اقدامی را که برای روشن شدن موضوع دعوی و احقاق حق لازم بداند از قبیل تحقیق از گواهان و مطلعین و استمداد از مددکاران اجتماعی و غیره بهر طریق که مقتضی باشد انجام دهد.

ماده ۴- دادگاه هریک از طرفین را که بی بضاعت تشخیص دهد از پرداخت هزینه دادرسی و حق کارشناسی و حق داوری و سایر هزینه ها معاف می نماید همچنین در صورت لزوم رأی وکیل معاضدتی برای او تعیین خواهد کرد. در صورتیکه طرف بی بضاعت محکوم له شود محکوم علیه اگر بضاعت داشته باشد بموجب رأی دادگاه ملزم به پرداخت هزینه های مذکور و حق الوکاله وکیل معاضدتی خواهد گردید. وکلا و کارشناسان مذکور مکلف بانجام دستور دادگاه میباشند.

ماده ۵- دادگاه در صورت تقاضای هریک از طرفین مکلف است موضوع دعوی را به استثنای رسیدگی به اصل نکاح و طلاق بیک تا سه داور ارجاع نماید همچنین دادگاه در صورتیکه مقتضی بداند رأی نیز دعوی را بدآوری ارجاع خواهد کرد. داوری در این قانون تابع شرایط داوری مندرج در قانون آئین دادرسی نمیشود.

مدت اعلام نظر داوران از طرف دادگاه تعیین خواهد شد. در صورت عدم وصول نظر مذکور تا پایان مدت مقرر دادگاه رأی رسیدگی خواهد کرد مگر اینکه طرفین به تمدید مدت تراضی نمایند یا دادگاه تمدید مدت را مقتضی تشخیص دهد.

تبصره - در صورتیکه طرفین به تعیین داور تراضی نکرده یا داور خود را معرفی ننمایند دادگاه داور یا داوران را بترتیب از اقربا یا دوستان یا آشنایان آنان انتخاب خواهد کرد هرگاه اشخاص مذکور از قبول داوری امتناع کرده یا انتخاب آنان از جهت عدم حضور در محل یا جهات دیگر میسر نباشد افراد دیگری بدآوری انتخاب میشوند.

ماده ۶- داور یا داوران سعی در سازش بین طرفین خواهند کرد در صورتی که موفق باصلاح نشوند نظر خود را در ماهیت دعوی ظرف مدت مقرر کتباً بدادگاه اعلام مینمایند. این نظر بطرفین ابلاغ میشود تا ظرف مدت ده روز نظر خود را بدادگاه اعلام نمایند. در صورتیکه طرفین بانظر داور موافق باشند دادگاه دستور اجرای نظر داور را صادر مینماید. مگر اینکه رأی داور مغایر قوانین موجد حق باشد که در این صورت ملغی الاثر میشود.

هرگاه یکی از طرفین بنظر داور معترض بوده یا در موعد مقرر جوابی ندهد یا رأی داور مغایر قوانین موجد حق باشد دادگاه بموضوع رسیدگی نموده حسب مورد رأی مقتضی یا گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

ماده ۷- هرگاه زن و شوهر دعاوی ناشی از اختلاف خانوادگی را علیه یکدیگر طرح نمایند دادگاهی که دادخواست مقدم بان داده شده صلاحیت رسیدگی خواهد داشت و چنانچه دو یا چند دادخواست در یکروز بدادگاه تسلیم شده باشد دادگاه حوزه محل اقامت زن صالح بر رسیدگی خواهد بود.

در صورتیکه یکی از زوجین مقیم خارج از کشور باشد دادگاه محل اقامت طرفی که در ایران مقیم است صلاحیت رسیدگی دارد و اگر طرفین مقیم خارج باشند دادگاه شهرستان تهران صلاحیت رسیدگی خواهد داشت.

تبصره - در موارد مذکور در این قانون اگر طرفین اختلاف، مقیم خارج از کشور باشند میتوانند بدادگاه یا مرجع صلاحیتدار محل اقامت خود نیز مراجعه نمایند. در این مورد هرگاه ذینفع نسبت به احکام و تصمیمات دادگاهها و مراجع خارجی معترض و مدعی عدم رعایت مقررات و قوانین ایران باشد میتواند ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ حکم یا تصمیم قطعی بدادگاه شهرستان تهران مراجعه کند دادگاه در صورت احراز صحت ادعا حکم یا تصمیم مذکور را ملغی الاثر نموده و در موضوع اختلاف رأی مقتضی صادر میکند و الاحکام بر دعوی خواهد داد.

ثبت احکام و تصمیمات دادگاهها و مراجع خارجی در مواردی که قانوناً باید در اسناد سجلی یا دفتر کنسولگری ثبت شود در صورت توافق طرفین بلا اشکال است و الا موکول به ارائه گواهی عدم اعتراض بدادگاه شهرستان تهران در مدت مقرر یا حکم قطعی دادگاه مزبور است.

ماده ۸- در موارد زیر زن یا شوهر حسب مورد میتواند از دادگاه تقاضای صدور گواهی عدم امکان سازش نماید و دادگاه در صورت احراز آن موارد گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

۱- توافق زوجین برای طلاق.

۲- استنکاف شوهر از دادن نفقه زن و عدم امکان الزام او به تأدیه نفقه و همچنین در موردیکه شوهر سایر حقوق واجبه زن را وفا نکند و اجبار او بایفاء هم ممکن نباشد.

۳- عدم تمکین زن از شوهر.

۴- سوء رفتار و بیاماشرت هر يك از زوجین بحدی که ادامه زندگی را برای طرف دیگر غیر قابل تحمل نماید.

۵- ابتلاء هر يك از زوجین به امراض صعب العلاج بنحوی که دوام زناشویی برای طرف دیگر در مخاطره باشد.

۶- جنون هریک از زوجین در مواردی که فسخ نکاح ممکن نباشد.

۷- عدم رعایت دستور دادگاه در مورد منع اشتغال بکار یا حرفه ای که منافی بامصالح خانوادگی یا حیثیات

شوهریان باشد موضوع ماده ۱۷ این قانون .
 ۸- محکومیت زن باشوهر بحکم قطعی بمجازات پنجسال حبس یا بیشتر یا به جزای نقدی که بر اثر عجز از پرداخت منجر به پنجسال بازداشت شود یا بحبس و جزای نقدی که مجموعاً منتهی به پنجسال یا بیشتر حبس و بازداشت شود و حکم مجازات در حال اجرا باشد .
 ۹- ابتلاء بهرگونه اعتیاد مضر که به تشخیص دادگاه باسناد زندگی خانوادگی خلل وارد آورد و ادامه زندگی زناشویی را غیرممکن سازد .
 ۱۰- هرگاه زوج همسر دیگری اختیار کند یا به تشخیص دادگاه نسبت به همسران خود اجرای عدالت ننماید .

۱۱- هر يك از زوجین زندگی خانوادگی را ترك کند تشخیص ترك زندگی خانوادگی با دادگاه است .
 ۱۲- محکومیت قطعی هر يك از زوجین در اثر ارتکاب جرمی که مغایر با حیثیت خانوادگی و شئون طرف دیگر باشد .

تشخیص اینکه جرمی مغایر با حیثیت و شئون خانوادگی است با توجه بوضع و موقع طرفین و عرف و موازین دیگر با دادگاه است .

۱۳- در صورت عقیم بودن یکی از زوجین بتقاضای طرف دیگر و همچنین در صورتیکه زوجین از جهت عوارض و خصوصیات جسمی نتوانند از یکدیگر صاحب اولاد شوند .

۱۴- در مورد غایب مفقود الاثر با رعایت مقررات ماده ۱۰۲۹ قانون مدنی .

تبصره - طلاق که بموجب این قانون بر اساس گواهی عدم امکان سازش واقع میشود فقط در صورت توافق کتبی طرفین در زمان عده قابل رجوع است .

ماده ۹- در مورد ماده ۴ قانون ازدواج چنانچه یکی از طرفین عقد بخواهد از وکالت خود در طلاق استفاده نماید باید طبق ماده قبل بدادگاه مراجعه کند و دادگاه در صورت احراز تخلف از شرط گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد .

ماده ۱۰- اجرای صیغه طلاق و ثبت آن پس از

رسیدگی دادگاه و صدور گواهی عدم امکان سازش صورت خواهد گرفت .

متقاضی گواهی عدم امکان سازش باید تقاضانامه ای بدادگاه تسلیم نماید که در آن علل تقاضا بطور موجه قید گردد . پس از وصول تقاضانامه دادگاه رأساً یا بوسیله داور یا داوران سعی در اصلاح بین زن و شوهر و جلوگیری از وقوع طلاق خواهد کرد . هرگاه مساعی دادگاه برای حصول سازش ب نتیجه نرسد با توجه بماده ۸ این قانون گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد . دفتر طلاق پس از دریافت گواهی مذکور با اجرای صیغه طلاق و ثبت آن اقدام خواهد نمود .

هر يك از طرفین عقد بدون تحصیل گواهی عدم امکان سازش مبادرت بطلاق نماید بحبس جنحه ای از ششماه تا یکسال محکوم خواهد شد . همین مجازات مقرر است برای سردفتری که طلاق را ثبت نماید .

ماده ۱۱- دادگاه میتواند بتقاضای هر يك از طرفین در صورتیکه صدور گواهی عدم امکان سازش مستند بسوء رفتار و قصور یکی از طرفین باشد او را با توجه بوضع و سن طرفین و مدت زناشویی پرداخت مبلغ ماهانه متناسبی در حق طرف دیگر محکوم نماید مشروط باینکه عدم بضاعت متقاضی و استطاعت طرف دیگر محرز باشد پرداخت مبلغ مذکور در صورت ازدواج مجدد محکوم له یا ایجاد درآمد کافی برای او یا کاهش درآمد یا عسرت محکوم علیه یا فوت محکوم له بحکم همان دادگاه حسب مورد تقلیل یافته یا قطع خواهد شد .

در موردی که گواهی عدم امکان سازش بجهت مندرج در بندهای ۵ و ۶ ماده ۸ صادر شده باشد مبلغ ماهانه با رعایت شرایط مذکور بهریض یا مجنون نیز تعلق خواهد گرفت مشروط باینکه مرض یا جنون بعد از عقد ازدواج حادث شده باشد و در صورت اعاده سلامت بحکم دادگاه قطع خواهد شد .

ماد ۱۲- در کلیه مواردی که گواهی عدم امکان سازش صادر میشود دادگاه ترتیب نگاهداری اطفال و میزان نفقه ایام عده را با توجه بوضع اخلاقی و مالی طرفین و مصلحت اطفال معین میکند . و اگر قراورشود فرزندان

نزد مادویا شخص دیگری بمانند ترتیب نگاهداری و میزان هزینه آنان را مشخص می نماید. نفقه زوجه از عواید و دارائی مرد و نفقه اولاد و مبلغ ماهانه مقرر در ماده ۱۱ از عواید و دارائی مرد یا زن یا هر دو و حتی از حقوق بازنشستگی استیفا خواهد گردید. دادگاه مبلغی را که باید از عواید یا دارائی مرد یا زن یا هر دو برای هر فرزند استیفا گردد تعیین و طریقه اطمینان بخشی برای پرداخت آن مقرر میکند دادگاه همچنین ترتیب ملاقات اطفال را برای طرفین معین میکند حق ملاقات با طفل در صورت غیبت یا فوت پدر یا مادر بتشخیص دادگاه با سایر اقربا خواهد بود .

تبصره ۱ - پدر یا مادر یا کسانی که حضانت طفل بآنها واگذار شده نمیتوانند طفل را بشهرستانی غیر از محل اقامت مقرر بین طرفین و یا غیر از محل اقامت قبل از وقوع طلاق و یا بخارج از کشور بدون رضایت والدین بفرستند مگر در صورت ضرورت با کسب اجازه از دادگاه .

تبصره ۲ - وجوه موضوع این ماده و ماده ۱۱ بصندوق حمایت خانواده که از طرف دولت تأسیس میشود پرداخت خواهد شد. نحوه پرداخت وجوه مذکور به اشخاص ذینفع طبق آئین نامه ایست که بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

ماده ۱۵ - طفل صغیر تحت ولایت فهری پدر خود میباشد در صورت فوت پدر یا ثبوت حجر یا خیانت و یا عدم قدرت و لیاقت او و دارا داره امور صغیر بتقاضای دادستان و تصویب دادگاه شهرستان حق ولایت بترتیب بهر يك از مادر یا جد پدری و یا بهر دو نفر تعلق میگیرد مگر اینکه عدم صلاحیت آنان احراز شود که در اینصورت حسب مقررات اقدام بنصب قیم یا ضم امین خواهد شد. دادگاه در صورت اقتضا ممکن است اداره امور صغیر را از طرف مادر یا جد پدری تحت نظارت دادستان قرار دهد. در موردی که ولایت صغیر بمادر و جد پدری مشترکاً واگذار شده هر گاه در اداره امور صغیر بین آنان اختلاف حاصل شود طبق نظر دادستان عمل خواهد شد .

در صورتیکه مادر صغیر شوهر اختیار کند حق ولایت او ساقط خواهد شد. در این صورت اگر صغیر جد پدری نداشته یا جد پدری صالح برای اداره امور صغیر نباشد دادگاه به پیشنهاد دادستان حسب مورد مادر صغیر را بعنوان امین یا قیم صغیر معین میکند .

ماده ۱۶ - مرد نمیتواند با داشتن زن همسر دو

اختیار کند مگر در موارد زیر :

۱- رضایت همسر اول .

نزد مادویا شخص دیگری بمانند ترتیب نگاهداری و میزان هزینه آنان را مشخص می نماید. نفقه زوجه از عواید و دارائی مرد و نفقه اولاد و مبلغ ماهانه مقرر در ماده ۱۱ از عواید و دارائی مرد یا زن یا هر دو و حتی از حقوق بازنشستگی استیفا خواهد گردید. دادگاه مبلغی را که باید از عواید یا دارائی مرد یا زن یا هر دو برای هر فرزند استیفا گردد تعیین و طریقه اطمینان بخشی برای پرداخت آن مقرر میکند دادگاه همچنین ترتیب ملاقات اطفال را برای طرفین معین میکند حق ملاقات با طفل در صورت غیبت یا فوت پدر یا مادر بتشخیص دادگاه با سایر اقربا خواهد بود .

تبصره ۱۵ - اطفالی که والدین آنان قبل از تصویب این قانون از یکدیگر جدا شده اند در صورتیکه بطریق اطمینان بخشی ترتیب هزینه و نگاهداری و حضانت آنان داده نشده باشد مشمول مقررات این قانون خواهند بود .

تبصره ۲۵ - پرداخت نفقه قانونی زوجه و اولاد بر سایر دیون مقدم است .

ماده ۱۳- در هر مورد حسب اعلام یکی از والدین یا اقربای طفل یا دادستان یا اشخاص دیگر تشخیص شود که تغییر در وضع حضانت طفل ضرورت دارد (اعم از اینکه قبلاً تصمیمی در این مورد اتخاذ شده یا نشده باشد) و یا بطریق اطمینان بخشی ترتیب نگاهداری و حضانت طفل داده نشده باشد دادگاه پس از رسیدگی حضانت طفل را بهر کسی که مقتضی بداند محول میکند و هزینه حضانت بعهد کسی است که بموجب تصمیم دادگاه مکلف پرداخت آن میشود .

ماده ۱۴- هرگاه دادگاه خانواده تشخیص دهد کسی که حضانت طفل با او محول شده از انجام تکالیف مربوط بحضانت خود داری کرده یا مانع ملاقات طفل با اشخاص ذینفع شود او را برای هر بار تخلف پرداخت مبلغی از هزار ریال تا ده هزار ریال و در صورت تکرار بعد اکثر مبلغ مذکور محکوم خواهد کرد .

دادگاه در صورت اقتضا میتواند علاوه بر محکومیت مزبور حضانت طفل را بشخص دیگری واگذار

۲ - عدم قدرت همسر اول بایفای وظایف زناشویی .

۳ - عدم تمکین زن از شوهر .

۴ - ابتلاء زن بجنون یا امراض صعب العلاج موضوع بند های ۵ و ۶ ماده ۸

۵ - محکومیت زن وفق بند ۸ ماده ۸

۶ - ابتلاء زن بهرگونه اعتیاد مضر برابر بند ۹ ماده ۸

۷ - ترك زندگی خانوادگی از طرف زن .

۸ - عقیم بودن زن .

۹ - غائب مفقود الاثر شدن زن برابر بند ۱۴ ماده ۸

متقاضی باید تقاضانامه ای در دو نسخه بدادگاه تسلیم و علل و دلایل تقاضای خود را در آن قید نماید .

يك نسخه از تقاضا نامه ضمن تعیین وقت رسیدگی بهمسر او ابلاغ خواهد شد . دادگاه با انجام اقدامات

ضروری و در صورت امکان تحقیق از زن فعلی و احراز توانائی مالی مرد و اجرای عدالت در مورد بندیک این ماده

اجازه اختیار همسر جدید خواهد داد .

بهر حال در تمام موارد مذکور این حق برای همسر اول باقی است که اگر بخواید تقاضای گواهی عدم امکان

سازش از دادگاه بنماید .

هرگاه مردی با داشتن همسر بدون تحصیل اجازه از دادگاه مبادرت باز دواج نماید بحبس

جنحه ای از شش ماه تا یکسال محکوم خواهد شد همین مجازات مقرر است برای عاقد و سردفتر ازدواج وزن

جدید که عالم باز دواج سابق مرد باشند .

در صورت گذشت همسر اولی تعقیب کیفری یا اجرای مجازات فقط در باره مرد وزن جدید موقوف خواهد شد .

ماده ۱۷ - شوهر میتواند بابتباید دادگاه زن خود را از اشتغال بهر شغلی که منافی مصالح خانوادگی یا

حیثیت خود یا زن باشد منع کند . زن نیز میتواند از دادگاه چنین تقاضائی را بنماید . دادگاه در صورتیکه

اختلالی در امر معیشت خانواده ایجاد نشود مرد را از اشتغال به شغل مذکور منع میکند .

ماده ۱۸ - تصمیم دادگاه در موارد زیر قطعی است

و در سایر موارد فقط پژوهش پذیر میباشد .

۱ - صدور گواهی عدم امکان سازش .

۲ - تعیین نفقه ایام عده و هزینه نگاهداری اطفال .

۳ - حضانت اطفال .

۴ - حق ملاقات با اطفال .

۵ - اجازه مقرر در ماده ۱۶ .

ماده ۱۹ - طرفین دعوی با هر يك از آنها میتواند از دادگاه تقاضا کنند قبل از ورود بماهیت دعوی مسئله

حضانت و هزینه نگاهداری اطفال یا نفقه زن را مورد رسیدگی فوری قرار دهد و قراری در این باره صادر کند

قرار موقت دادگاه فوراً بمورد اجرا گذاشته میشود .

ماده ۲۰ - مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش چهار ماه از تاریخ صدور است در صورتیکه ظرف این مدت گواهی مذکور بدفتر طلاق تسلیم نشود از درجه اعتبار

ساقط میگردد .

دفاتر طلاق پس از ارائه گواهی عدم امکان سازش از ناحیه هر يك از زوجین بطرف دیگر اخطار

مینماید ظرف مهلتی که از يك ماه تجاوز ننماید برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن حاضر شود . در

صورتیکه ظرف مهلت مقرر حاضر نشود دفتر طلاق مکلف است حسب تقاضا صیغه طلاق را جاری و

ثبت نماید .

ماده ۲۱ - هر کس با داشتن استطاعت نفقه زن خود را در صورت تمکین او ندهد یا از آدیه نفقه سایر

اشخاص واجب النفقه امتناع نماید بحبس جنحه ای از سه ماه تا یکسال محکوم خواهد شد .

تعقیب کیفری منوط بشکایت شاکی خصوصی است و در صورت استرداد شکایت یا وقوع طلاق در مورد

زوجه تعقیب جزائی یا اجرای مجازات موقوف خواهد شد

ماده ۲۲ - ازدواج زن قبل از رسیدن بسن ۱۸ سال تمام و مرد قبل از رسیدن بسن ۲۰ سال تمام ممنوع است

معذالك در مواردیکه مصالحی اقتضا کند استثنائاً در مورد زنی که سن او از ۱۶ سال تمام کمتر نباشد و برای زندگی

زناشویی استعداد جسمی و روانی داشته باشد به پیشنهاد دادستان و تصویب دادگاه شهرستان ممکن

قبیل نصب و عزل قیم و ضم امین در دادگاههای شهرستان و در نقاطی که دادگاه شهرستان نباشد در دادگاه بخش

رسیدگی میشود بامور مذکور در تمام مراحل دادرسی بدون رعایت تشریفات آئین دادرسی مدنی خواهد بود .

تبصره - در نقاطی که وزارت دادگستری اعلام میکند دفاتر ازدواج مکلفند علاوه بر مطالبه گواهینامه مذکور

در ماده ۲ قانون گواهینامه ازدواج مصوب سال ۱۳۱۷ گواهی صحت مزاج نسبت به بیماریهای دیگری که

موجب بروز عوارض سوء در اولاد و زوجین خواهد شد نیز مطالبه نماید . نوع بیماریهای مذکور را وزارت

بهداری و وزارت دادگستری تعیین خواهند نمود .

ماده ۲۳ - رسیدگی بامور خانوادگی در دادگاه بدون حضور تماشاچی انجام خواهد گرفت .

ماده ۲۴ - اجرای احکام دادگاه تابع مقررات عمومی است .

تبصره - در مورد وجوهی که بموجب حکم دادگاه باید ماهانه و مستمر از محکوم علیه وصول شود یکبار

تقاضای صدور اجرائیه کافی است و مأمورین اجرا مکلفند عملیات اجرائی را مادام که دستور دیگری از دادگاه

صادر نشده است ادامه دهند .

ماده ۲۵ - مقررات این قانون در مورد پرونده هائی که تاکنون منتهی بصدر حکم نهائی نشده است قابل اجرا خواهد بود .

ماده ۲۶ - آئین نامه اجرائی این قانون را وزارت دادگستری تهیه و پس از تصویب هیئت وزیران بمورد

اجرا خواهد گذاشت .

ماده ۲۷ - قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۴۶ و ماده ۲۱۴ قانون مجازات عمومی از تاریخ اجرای این قانون ملغی است .

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمدرضا تنکابنی

رئیس ماده اول قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۴ - دادگاه هر يك از طرفین را که بی بضاعت تشخیص دهد از پرداخت هزینه دادرسی و حق کارشناسی و حق داوری و سایر هزینه ها معاف می نماید همچنین در

صورت لزوم رأساً وکیل معاضدتی برای او تعیین خواهد کرد. در صورتیکه طرف بی بضاعت محکوم له شود محکوم علیه اگر بضاعت داشته باشد بموجب رأی دادگاه ملزم بپرداخت هزینه های مذکور و حق الوکاله وکیل معاضدتی خواهد گردید. وکلا و کارشناسان مذکور مکلف بانجام دستور دادگاه میباشند.

رئیس - در ماده چهارم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده چهارم رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده پنجم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۵ - دادگاه در صورت تقاضای هر يك از طرفین مکلف است موضوع دعوی را با استثنای رسیدگی به اصل نکاح و طلاق يك تا سه داور ارجاع نماید همچنین دادگاه در صورتیکه مقتضی بداند رأساً نیز دعوی را بدوری ارجاع خواهد کرد. دوری در این قانون تابع شرایط دوری مندرج در قانون آئین دادرسی نمیباشد. مدت اعلام نظر داوران از طرف دادگاه تعیین خواهد شد. در صورت عدم وصول نظر مذکور تا پایان مدت مقرر دادگاه رأساً رسیدگی خواهد کرد مگر اینکه طرفین به تمدید مدت تراضی نمایند یا دادگاه تمدید مدت را مقتضی تشخیص دهد.

تبصره - در صورتیکه طرفین به تعیین داور تراضی نکرده یا داور خود را معرفی ننماید دادگاه داور یا داوران را بر ترتیب از اقربا یا دوستان یا آشنایان آنان انتخاب خواهد کرد هرگاه اشخاص مذکور از قبول دوری امتناع کرده یا انتخاب آنان از جهت عدم حضور در محل یا جهات دیگر میسر نباشد افراد دیگری بدوری انتخاب میشوند.

رئیس - در ماده پنجم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بماده پنجم خانمها و آقایانی که موافقتخواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ششم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۶ - داور یا داوران سعی در سازش بین طرفین

خواهند کرد و در صورتی که موفق باصلاح نشوند نظر خود را در ماهیت دعوی ظرف مدت مقرر کتاباً بدادگاه اعلام مینمایند. این نظر بطرفین ابلاغ میشود تا ظرف مدت ده روز نظر خود را بدادگاه اعلام نمایند. در صورتیکه طرفین با نظر داور موافق باشند دادگاه دستور اجرای نظر داور را صادر مینماید. مگر اینکه رأی داور مغایر قوانین موجد حق باشد که در این صورت ملغی الاثر میشود.

هرگاه یکی از طرفین بنظر داور معترض بوده یا در موعد مقرر جوابی ندهد یا رأی داور مغایر قوانین موجد حق باشد دادگاه بموضوع رسیدگی نموده حسب مورد رأی مقتضی یا گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

رئیس - در ماده ششم نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ششم رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده هفتم قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۷ - هرگاه زن و شوهر دعوی ناشی از اختلاف خانوادگی را علیه یکدیگر طرح نمایند دادگاهی که دادخواست مقدم بآن داده شده صلاحیت رسیدگی خواهد داشت و چنانچه دویا چند دادخواست در یکروز بدادگاه تسلیم شده باشد دادگاه حوزه محل اقامت زن صالح برسدگی خواهد بود.

در صورتیکه یکی از زوجین مقیم خارج از کشور باشد دادگاه محل اقامت طرفی که در ایران مقیم است صلاحیت رسیدگی دارد و اگر طرفین مقیم خارج باشند دادگاه شهرستان تهران صلاحیت رسیدگی خواهد داشت.

تبصره - در موارد مذکور در این قانون اگر طرفین اختلاف، مقیم خارج از کشور باشند میتوانند بدادگاه یا مرجع صلاحیتدار محل اقامت خود نیز مراجعه نمایند. در این مورد هرگاه ذینفع نسبت باحکام و تصمیمات دادگاهها و مراجع خارجی معترض و مدعی عدم رعایت مقررات و قوانین ایران باشد میتواند ظرف يك ماه از تاریخ ابلاغ حکم یا تصمیم قطعی بدادگاه شهرستان

تهران مراجعه کند دادگاه در صورت احراز صحت ادعا حکم یا تصمیم مذکور را ملغی الاثر نموده و در موضوع اختلاف رأی مقتضی صادر میکند و الاحکام برد دعوی خواهد داد.

ثبت احکام و تصمیمات دادگاهها و مراجع خارجی در مواردی که قانوناً باید در اسناد سجلی یا دفتر کنسولگری ثبت شود در صورت توافق طرفین بلا اشکال است والا موکول به ارائه گواهی عدم اعتراض به دادگاه شهرستان تهران در مدت مقرر بیا حکم قطعی دادگاه مزبور است.

رئیس - در ماده هفتم نظری نیست؟ آقای فخر طباطبائی بفرمائید.

فخر طباطبائی - مطلبی را که بنده میخواستم بعرض برسانم راجع به تبصره ذیل ماده هفت است در این تبصره باتوجه به پیشنهاداتی هم که قبلاً داده شده بود در شور اول در کمیسیون اصلاحاتی بعمل آمد و خود تبصره هم يك ابداع جدیدی است که قسمت اعظم مشکلات را بنظر من حل میکند و آن اختلافاتی است بین زن و شوهری که مقیم کشورهای خارجی هستند در محاکم آنجا، اختلاف زناشویی شان حل شود. خوب زن و شوهری از هم میخواهند جدا شوند چه چیز ایجاب میکند

که بیایند به ایران؟ البته بنده در این خصوص نظراتی داشتم که فقط منحصر بامر تفکیک و طلاق باشد نه راجع به قیم و ضم امین و امثال آن و کیفیات دیگری که در اینجا است. بهر حال عرض بنده نسبت به فرازی است که در این ماده در شور اول و دوم این لایحه نبود برای ثبت احکام و تصمیمات دادگاهها و مراجع خارجی در مواردی که قانوناً باید در اسناد سجلی یا دفاتر کنسولگری ثبت شود در صورت توافق طرفین بلا اشکال است و ایرادی ندارد این احکام و تصمیمات باید حتماً ثبت شود بهر کیفیتی که قانون تکلیفش را معین کرده است ثبت میشود حالا در آن قانون اگر توافق طرفین است و لزوم حضور طرفین بسیار خوب، همانطور عمل میشود و اگر توافق و حضور الزامی نیست که ثبت نمیشود. بنابراین اینجاممکن است بر اساس آن اصل، که شما در مقام حذف تشریفات زائد هستید، خدشهای وارد شود و افرادی که در خارج

هستند گرفتار يك تشریفاتی بشوند. بعقیده بنده کارتان را تمام کنید که اگر ظرف یکماه اعتراض نداشتند بیرون بی کارشان ولی اینکه ثبت آن احکام و تصمیمات که بنده نمیدانم چیست آیا آن احکام و تصمیمات مربوط بامور اربعه است؟ یعنی ولادت و مرگ و ازدواج و طلاق یا احکام و تصمیمات دیگری است که من روشن نیستم؟ بهر حال شما نوشته اید آنها را که قانوناً باید در دفتر کنسولگری یا در اسناد سجلی ثبت شود منوط بحضور طرفین است یعنی اگر اینجا يك حکم و تصمیمی توافق طرفین را لازم نداشت مطابق نص اخیر شما خدشهای در آن حذف تشریفات وارد میشود و اینکه گواهی عدم اعتراض بدادگاه شهرستان تهران ارائه بدهد این واقعاً تشریفات عجیبی است شما که از روز اول وزارتتان در صدد حذف تشریفات زائد بودید چطور گواهی بگیری که این طرف یکماه این حکم تکرار نشود آن مرجعی که این گواهی را می خواهد بدهد چه پرونده هائی در اختیارش هست که من فخر طباطبائی ظرف مدت این یکماه اعتراض کرده ام یا نه؟ بهر حال لازم دانستم این توضیح را بعرضتان برسانم شاید انشاء الله جواب حضرت تعالی برای بنده قانع کننده باشد و اگر هم اینجا از نظر آئین نامه ای اشکالی هست در مجلس سنا که میرود روشن بفرمائید.

رئیس - آقای صادق احمدی بفرمائید.

صادق احمدی (وزیر دادگستری) - برای استحضار دوست عزیزم جناب آقای فخر طباطبائی عرض کنم همانطوریکه ملاحظه فرمودید، در کمیسیون این ماده خیلی مورد بحث قرار گرفت و خوشبختانه بصورت خیلی خوبی اصلاح شد در آنجا گفته شد که اگر طرفین توافق داشته باشند در مراجعه بدادگاههای خارجی و آن حکمی که صادر میشود مورد قبولشان باشد باهم میروند به کنسولگری ثبت میکنند. فرض دیگر این بود که یکی از طرفین نسبت بحکمی که در دادگاه خارجی داده میشود تمکین نکند و بخواهد بمراجع قضائی مملکتش مراجعه کند او محروم نکیم به او اجازه دادیم ظرف مدت يك ماه پس از ابلاغ حکم قطعی اگر اعتراض دارد بیاید بدادگاه شهرستان تهران در این صورت این قسمت آخر را ما ناچار شدیم اضافه کنیم. اگر طرفین نسبت بحکم تمکین داشتند که

ثبت میشود جزو وقایع چهارگانه ، اما اگر يك طرف نیامد و ماعدم حضورش را و عدم اعلام رضایتش را حمل بر این کردیم که معترض است ، در آن صورت طرف دیگر بایباید گواهی بیاورد از دادگاه شهرستان تهران که اعتراض نکرده است و اگر نتوانست گواهی بیاورد معلوم میشود عرض حال داده ، پس کنسولگری ثبت نمیکند و منتظر حکم قطعی مراجع ایرانی میشود پس مادر اینجا تشریفاتی اضافه نکرده ایم و این در همان طریقی بوده است که عرض کردم ، یعنی اگر طرفین توافق داشتند که دیگر لزومی ندارد و گواهی دادگاه شهرستان تهران هم موردی ندارد مفهومش این است که هر دو تمکین میکنند حکم را ، اگر يك طرف رفت و طرف دیگر نرفت و عدم رضایتش را اعلام کرد در این صورت به صرف تضامی يك طرف مادامی که آن فرجه نگذشته است کنسولگری ثبت نمیکند چون ممکن است طرف دیگر اعتراض کرده باشد و بدادگاه شهرستان تهران عرض حال داده باشد . در این صورت است که میگوئیم اگر طرفین باهم نبودند کنسولگری هم میگوید طرف دیگر تو؟ اگر بگوید مسافرت رفته این را کنسولگری ثبت نمیکند چرا؟ چون طرف دیگر ممکن است از حق خودش استفاده کرده باشد و بدادگاه شهرستان عرض حال داده باشد در این صورت میگوئیم اگر طرفین باهم نبودند حمل بر عدم تمکین طرفین بشود و دادگاه شهرستان بگوید آن طرف که جاست؟ او راضی است یا نه؟ خودش نیامده یا مسافرت کرده و یا نخواسته بیاید؟ با او میگوید : بسیار خوب حرفی نداریم ، طرف برود يك گواهی بیاورد از دادگاه شهرستان تهران که طرف دیگر عرض حال نداده در آن صورت ناچار است بیاید و گواهی بیاورد ، این در تأمین همان نظری است که در کمیسیون مورد نظر خودتان قرار گرفت . که ما افراد را از مراجعه به محاکم ایران ممنوع نکنیم . اگر طرفین توافق داشتند و تا آخر توافق داشتند که بحثی نداریم . اگر یکطرف تمکین نکرد این حق را خودتان باو داده اید که برود عرض حال بدهد . خوب این عرض حال را داد ، یکماه صبر کرد ، اگر طرف دیگر رفت بکنسولگری طرف یکماه و تضامی ثبت کرد در اینجا چه مشکلی ایجاد میشود بنا بر این شك نیست که یا باهم میروند ، یا

اگر با هم نمیروند یکطرف دیگر می رود و از دادگاه شهرستان تهران گواهی می آورد که عرض حال نداده است .
رئیس - آقای فخر طباطبائی بفرمائید .

فخر طباطبائی - عرض کنم اگر این فرازی که مرقوم فرموده اید ، باین صورت بود بنده تمام فرمایشات جنابعالی را تصدیق می کردم «ثبت این احکام و تصمیماتی که ما اجازه دادیم میروند از محاکم خارجی حکم میگیرند ، در صورتی که توافق داشتند . الی آخر...» ثبت شما این بود ، ولی جمله باین کیفیت نیست . نوشته : «ثبت احکام و تصمیمات دادگاهها و مراجع خارجی...» که قانوناً باید در اسناد سجلی یا دفتر کنسولگری ثبت شود در صورت توافق طرفین بلاشکال است . یعنی خارج از کادر قانون در موارد دیگری که اشاره کردم موارد چهارگانه ، مثلاً کسی متولد میشود ، پدرش هم آنجا نیست ، عرض کنم حضورتان ، مادرش . میخواهد ثبت کند . مطابق این جمله ای که اینجا نوشته شده منع کردید میگوئید طرفش باید حاضر شود تا در سجل ثبت شود . منظور شما ثبت این احکام و تصمیمات است . پس اگر موافق هستید کلمه «این» را بعنوان اصلاح عبارتی تلقی کنید و مرقوم بفرمائید : ثبت این احکام و تصمیمات (وزیر دادگستری) با اضافه کردن «این» بنده مخالف نیستم . اگر جناب رئیس هم موافق باشند من حرفی ندارم) پس جناب وزیر وقتی موافق است این اصلاح عبارتی است .

رئیس - آقای شیخ الاسلامی بفرمائید .

شیخ الاسلامی - بنده خیال میکنم این عبارت

بهمین صورتی که هست درست منظور جناب فخر طباطبائی را تأمین میکند . ما در صدر ماده صحبت از احکام و تصمیمات دادگاههای خارجی در این موارد میکنیم . بعد بلافاصله اشاره میکنیم ، احکام و تصمیمات دادگاههای خارجی ، یعنی همان احکام و تصمیماتی که در بالا به آن اشاره کردیم ، که اگر طرفش مراجعه کرد ، این نوع احکام در مواردی که قانوناً باید ثبت شود ، چون همه موارد الزام به ثبت ندارد ، تا آنجائی که الزام دارد این احکام ثبتش در کنسولگری موکول بارانه گواهی میشود . اگر کلمه «این» را اضافه کنیم اصلاً عبارت

غلط میشود . آقای فخر طباطبائی مطمئن باشید نظر جنابعالی تأمین است و مفهوم ماده همان را میرساند .

رئیس - با این توضیحاتی که در جلسه داده شد فکر میکنم نظر جنابعالی تأمین است .

فخر طباطبائی - عرض کردم ، که کلمه «این» را اگر موافق هستید بصورت اصلاح عبارتی تلقی بفرمائید .
رئیس - آقای وزیر دادگستری بفرمائید .

وزیر دادگستری - جناب فخر طباطبائی ، اضافه کردن «این» یا «این نوع» بنظر من اشکالی ندارد ولی چرا يك کلمه ای را اضافه کنیم که بگویند حشو زائد بوده است .

حالات توضیح عرض میکنم چون مسا میگوئیم ثبت احکام و تصمیمات دادگاههای مراجع خارجی در مواردی که قانوناً باید سجلی ثبت شود ، یعنی موالید و مرگ و میر و همانها که عرض کردم ، گفتیم این مواردی که باید ثبت بشود ؛ اینها بکنسولگری میآیند ثبت میکنند این مطلب بسیار روشن است . اگر با کلمه «این» یا «این نوع» نظر جنابعالی تأمین میشود بنده از اضافه شدن يك کلمه مضایقه ای ندارم .
رئیس - آقای آموزگار بفرمائید .

محمد علی آموزگار - من خیال میکنم با فرمایشات وزیر دادگستری قضیه حل شده باشد . ولی يك توضیحی عرض میکنم اینجا وقتی گفتیم ، ثبت احکام و تصمیمات دادگاههای خارجی در مواردی که قانوناً باید در اسناد سجلی ثبت بشود بطور کلی در این قانون یا قوانین دیگر ما چون بحثمان روی این قانون است چه بهتر که ما هم در آنجا که مرقوم فرموده اید ، در مواردی که قانوناً باید در اسناد سجلی یا دفتر کنسولگری ثبت شود بنویسید : در این موارد که... يك اصلاح عبارتی است و قضیه را حل میکند و مشکل از بین می رود و بهر حال مادچار این نارسائی نخواهیم بود . در مواردی که توضیح فرمودید نوشته شود در این موارد ...

رئیس - جنابعالی نظرتان اینست که «ثبت احکام» ثبت این احکام بشود یا «در مواردی» در این موارد بشود .
وزیر دادگستری - ثبت این احکام کافی است .
رئیس - البته اضافه کردن کلمه «این» را بعنوان

اصلاح عبارتی تلقی میکنیم بنا بر این رأی میگیریم بماده ۷ با اصلاحی که بعمل آمد خانها و آقایی که موافقت خواش میکنم قیام فرمایند (اکثر بر خاستند) تصویب شد . ماده ۸ قرائت میشود .

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۸ - در موارد زیر زن یا شوهر حسب مورد میتواند از دادگاه تقاضای صدور گواهی عدم امکان سازش نماید و دادگاه در صورت احراز آن موارد گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد .

۱ - توافق زوجین برای طلاق .

۲ - استتکاف شوهر از دادن نفقه زن و عدم امکان الزام او به تأدیه نفقه و همچنین در مورد بیکه شوهر سایر حقوق واجبه زن را وفا نکند و اجبار او بایفاء هم ممکن نباشد .

۳ - عدم تمکین زن از شوهر .

۴ - سوء رفتار و یا معاشرت هر يك از زوجین بحدی که ادامه زندگی را برای طرف دیگر غیر قابل تحمل نماید .

۵ - ابتلاء هر يك از زوجین به امراض صعب العلاج بنحوی که دوام زناشویی برای طرف دیگر در مخاطره باشد .

۶ - جنون هر يك از زوجین در مواردی که فسخ نکاح ممکن نباشد .

۷ - عدم رعایت دستور دادگاه در مورد منع اشتغال بکار یا حرفه ای که منافی با مصالح خانوادگی یا حیثیات شوهر یا زن باشد موضوع ماده ۱۷ این قانون .

۸ - محکومیت زن یا شوهر بحکم قطعی بمجازات پنجسال حبس یا بیشتر یا به جزای نقدی که بر اثر عجز از پرداخت منجر به پنجسال بازداشت شود یا بحبس و جزای نقدی که مجموعاً منتهی به پنجسال یا بیشتر حبس و بازداشت شود و حکم مجازات در حال اجرا باشد .

۹ - ابتلاء بهر گونه اعتیاد مضرى که به تشخیص دادگاه باسناد زندگی خانوادگی خلل وارد آورد و ادامه زندگی زناشویی را غیر ممکن سازد .

۱۰ - هرگاه زوج همسر دیگری اختیار کند یا

به تشخیص دادگاه نسبت به مسمران خود اجرای عدالت ننماید.

۱۱ - هریک از زوجین زندگی خانوادگی را ترک کند. تشخیص ترک زندگی خانوادگی با دادگاه است.

۱۲ - محکومیت قطعی هر یک از زوجین در اثر ارتکاب جرمی که مغایر با حیثیت خانوادگی و شئون طرف دیگر باشد.

تشخیص اینکه جرمی مغایر با حیثیت و شئون خانوادگی است با توجه بوضع و موقع طرفین و عرف و موازین دیگر با دادگاه است.

۱۳ - در صورت عقیم بودن یکی از زوجین بقضای طرف دیگر و همچنین در صورتیکه زوجین از جهت عوارض و خصوصیات جسمی نتوانند از یکدیگر صاحب اولاد شوند.

۱۴ - در مورد غایب مفقود الاثر با رعایت مقررات ماده ۱۰۲۹ قانون مدنی.

تبصره - طلاقى که بموجب این قانون بر اساس گواهی عدم امکان سازش واقع میشود فقط در صورت توافق کتبی طرفین در زمان عده قابل رجوع است.

رئیس - در ماده ۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) رأی می گیریم بماده ۸ خانمها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۹ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۹ - در مورد ماده ۴ قانون ازدواج چنانچه یکی از طرفین عقد بخواهد از وکالت خود در طلاق استفاده نماید باید طبق ماده قبل بدادگاه مراجعه کند و دادگاه در صورت احراز تخلف از شرط گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد.

رئیس - در ماده ۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۹ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۰ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۰ - اجرای صیغه طلاق و ثبت آن پس از

رسیدگی دادگاه و صدور گواهی عدم امکان سازش صورت خواهد گرفت.

متقاضی گواهی عدم امکان سازش باید تقاضانامه ای بدادگاه تسلیم نماید که در آن علل تقاضا بطور موجه قید گردد. پس از وصول تقاضانامه دادگاه رأساً یا بوسیله داور یا داوران سعى در اصلاح بین زن و شوهر و جلوگیری از وقوع طلاق خواهد کرد. هرگاه مساعی دادگاه برای حصول سازش نتیجه نرسد بانوجه بماده ۸ این قانون گواهی عدم امکان سازش صادر خواهد کرد. دفتر طلاق پس از دریافت گواهی مذکور با اجرای صیغه طلاق و ثبت آن اقدام خواهد نمود.

هریک از طرفین عقد بدون تحصیل گواهی عدم امکان سازش مبادرت بطلاق نماید بحسب جنحه ای از ششماه تا یکسال محکوم خواهد شد. همین مجازات مقرر است برای سردفتری که طلاق را ثبت نماید.

رئیس - در ماده ۱۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۰ رأی می گیریم خانمها و آقایانی که موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۱ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۱ - دادگاه میتواند بقضای هر یک از طرفین در صورتیکه گواهی عدم امکان سازش مستند بسوء رفتار و قصور یکی از طرفین باشد او را با توجه بوضع و سن طرفین و مدت زناشویی پرداخت مبلغ ماهانه متناسبی در حق طرف دیگر محکوم نماید مشروط باینکه عدم بضاعت متقاضی و استطاعت طرف دیگر محرز باشد پرداخت مبلغ مذکور در صورت ازدواج مجدد محکوم له یا ایجاد درآمد کافی برای او یا کاهش درآمد یا عسرت محکوم علیه یا فوت محکوم له بحکم همان دادگاه حسب مورد تقلیل یافته یا قطع خواهد شد.

در موردی که گواهی عدم امکان سازش بجهت مندرج در بندهای ۵ و ۶ ماده ۸ صادر شده باشد مبلغ ماهانه با رعایت شرایط مذکور بمریض یا مجنون نیز تعلق خواهد گرفت مشروط باینکه مرض یا جنون بعد از عقد ازدواج حادث شده باشد و در صورت اعاده سلامت بحکم دادگاه قطع خواهد شد.

رئیس - در ماده ۱۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۱ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۲ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۲ - در کلیه مواردی که گواهی عدم امکان سازش صادر میشود دادگاه ترتیب نگاهداری اطفال و میزان نفقه ایام عده را با توجه بوضع اخلاقی و مالی طرفین و مصلحت اطفال معین میکند. و اگر قرار شود فرزندان نزد مادر یا شخص دیگری بمانند ترتیب نگاهداری و میزان هزینه آنان را مشخص می نماید. نفقه زوج از عواید و دارائی مرد و نفقه اولاد و مبلغ ماهانه مقرر در ماده ۱۱ از عواید و دارائی مرد یازن یا هر دو و حتی از حقوق بازنشستگی استیفا خواهد گردید. دادگاه مبلغی را که باید از عواید یا دارائی مرد یازن یا هر دو برای هر فرزند استیفا گردد تعیین و طریقه اطمینان بخشی برای پرداخت آن مقرر میکند دادگاه همچنین ترتیب ملاقات اطفال را برای طرفین معین میکند حق ملاقات با طفل در صورت غیبت یا فوت پدر یا مادر بتشخیص دادگاه با سایر اقربا خواهد بود.

تبصره ۱ - اطفالی که والدین آنان قبل از تصویب این قانون از یکدیگر جدا شده اند در صورتیکه بطریق اطمینان بخشی ترتیب هزینه و نگاهداری و حضانت آنان داده نشده باشد مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره ۲ - پرداخت نفقه قانونی زوج و اولاد بر سایر دیون مقدم است.

رئیس - در ماده ۱۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۲ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۳ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۳ - در هر مورد حسب اعلام یکی از والدین یا اقربای طفل یا دادستان یا اشخاص دیگر تشخیص شود که تغییر در وضع حضانت طفل ضرورت دارد (اعم از اینکه قبلاً تصمیمی در این مورد اتخاذ شده یا نشده

باشد) و یا بطریق اطمینان بخشی ترتیب نگاهداری و حضانت طفل داده نشده باشد دادگاه پس از رسیدگی حضانت طفل را بهر کسی که مقتضی بداند محول میکند و هزینه حضانت بعهده کسی است که بموجب تصمیم دادگاه مکلف بپرداخت آن میشود.

رئیس - در ماده ۱۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۳ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۴ قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۴ - هرگاه دادگاه خانواده تشخیص دهد کسی که حضانت طفل با او محول شده از انجام تکالیف مربوط بحضانت خودداری کرده یا مانع ملاقات طفل با اشخاص ذیحق شود او را برای هر بار تخلف بپرداخت مبلغی از هزار ریال تا ده هزار ریال و در صورت تکرار بحد اکثر مبلغ مذکور محکوم خواهد کرد.

دادگاه در صورت اقتضا میتواند علاوه بر محکومیت مزبور حضانت طفل را بشخص دیگری واگذار نماید. در هر صورت حکم این ماده مانع از تعقیب متهم چنانچه عمل او طبق قوانین جزائی جرم شناخته شده باشد نخواهد بود.

تبصره ۱ - پدر یا مادر یا کسانی که حضانت طفل بآنها واگذار شده نمیتوانند طفل را بشهرستانی غیر از محل اقامت مقرر بین طرفین و یا غیر از محل اقامت قبلی از وقوع طلاق و یا بخارج از کشور بدون رضایت والدین بفرستند مگر در صورت ضرورت با کسب اجازه از دادگاه.

تبصره ۲ - وجوه موضوع این ماده و ماده ۱۱ بصندوق حمایت خانواده که از طرف دولت تأسیس میشود پرداخت خواهد شد. نحوه پرداخت وجوه مذکور با اشخاص ذینفع طبق آیین نامه ایست که بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

رئیس - در ماده ۱۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۴ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتخواهش میکنند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۵ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

۹- غائب مفقود الاثر شدن زن برابر بند ۱۴ ماده ۸.

متقاضی باید تقاضانامه‌ای در دو نسخه بدادگاه تسلیم و علل و دلائل تقاضای خود را در آن قید نماید.

یک نسخه از تقاضانامه ضمن تعیین وقت رسیدگی به مسر او ابلاغ خواهد شد.

دادگاه با انجام اقدامات ضروری و در صورت امکان تحقیق از زن فعلی و احراز توانائی مالی مرد و اجرای عدالت در مورد بندیک این ماده اجازه اختیار همسر جدید خواهد داد.

بهر حال در تمام موارد مذکور این حق برای همسر اول باقی است که اگر بخواهد تقاضای گواهی عدم امکان سازش از دادگاه بنماید.

هرگاه مردی با داشتن همسر بدون تحصیل اجازه ازدادگاه مبادرت با ازدواج نماید بحسب جنه‌ای از شش ماه تا یکسال محکوم خواهد شد همین مجازات مقرر است برای عاقد و سردفتر ازدواج و زن جدید که عالم با ازدواج سابق مرد باشند.

در صورت گذشت همسر اولی تعقیب کیفری یا اجرای مجازات فقط در باره مرد و زن جدید موقوف خواهد شد.

رئیس - در ماده ۱۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۶ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۷ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

۱۷ ماده - شوهر میتواند با تأیید دادگاه زن خود را از اشتغال به شغلی که منافی مصالح خانوادگی یا حیثیت خود یا زن باشد منع کند. زن نیز میتواند از دادگاه چنین تقاضائی را بنماید. دادگاه در صورتیکه اختلافی در امر معیشت خانواده ایجاد نشود مرد را از اشتغال به شغل مذکور منع میکند.

رئیس - در ماده ۱۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۷ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۸ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۸ - تصمیم دادگاه در موارد زیر قطعی است و در سایر موارد فقط پژوهش پذیر میباشد.

- ۱- صدور گواهی عدم امکان سازش.
- ۲- تعیین نفقه ایام عده و هزینه نگهداری اطفال.
- ۳- حضانت اطفال.
- ۴- حق ملاقات با اطفال.
- ۵- اجازه مقرر در ماده ۱۶.

رئیس - در ماده ۱۸ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۸ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۱۹ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۹ - طرفین دعوی یا هر یک از آنها میتوانند از دادگاه تقاضا کنند قبل از ورود به مهلت دعوی مسئله حضانت و هزینه نگهداری اطفال یا نفقه زن را مورد رسیدگی فوری قرار دهد و قراری در این باره صادر کند قرار موقت دادگاه فوراً بمورد اجرا گذاشته میشود.

رئیس - در ماده ۱۹ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۱۹ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۰ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۰ - مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش چهار ماه از تاریخ صدور است در صورتیکه ظرف این مدت گواهی مذکور بدفتر طلاق تسلیم نشود از درجه اعتبار ساقط میگردد.

دفا تر طلاق پس از ارائه گواهی عدم امکان سازش از ناحیه هر یک از زوجین بطرف دیگر اخطار مینماید ظرف مهلتی که از یک ماه تجاوز ننماید برای اجرای صیغه طلاق و ثبت آن حاضر شود. در صورتیکه ظرف مهلت مقرر حاضر نشود دفتر طلاق مکلف است حسب تقاضا صیغه طلاق را جاری و ثبت نماید.

رئیس - در ماده ۲۰ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۲۰ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت

خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۱ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۱ - هر کس با داشتن استطاعت نفقه زن خود را در صورت تمکین او ندهد یا از تأدیة نفقه سایر اشخاص واجب النفقه امتناع نماید بحسب جنه‌ای از سه ماه تا یکسال محکوم خواهد شد.

تعقیب کیفری منوط بشکایت شاکی خصوصی است و در صورت استرداد شکایت یا وقوع طلاق در مورد زوجه تعقیب جزائی یا اجرای مجازات موقوف خواهد شد.

رئیس - در ماده ۲۱ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۲۱ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۲ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲۲ - ازدواج زن قبل از رسیدن بسن ۱۸ سال تمام و مرد قبل از رسیدن بسن ۲۰ سال تمام ممنوع است معذالك در مواردیکه مصالحی اقتضا کند استثناً در مورد زنی که سن او از ۱۶ سال تمام کمتر نباشد و برای زندگی زناشویی استعداد جسمی و روانی داشته باشد به پیشنهاد دادستان و تصویب دادگاه شهرستان ممکن است معافیت از شرط سن اعطاء شود. زن یا مردی که برخلاف مقررات این ماده با کسی که هنوز بسن قانونی برای ازدواج نرسیده مزاجت کند حسب مورد بمجازاتهای مقرر در ماده ۳ قانون ازدواج مصوب ۱۳۱۶ محکوم خواهد شد.

تبصوه - در تقاضای که وزارت دادگستری اعلام میکند دفاتر ازدواج مکلفند علاوه بر مطالبه گواهینامه مذکور در ماده ۲ قانون گواهینامه ازدواج مصوب سال ۱۳۱۷ گواهی صحت مزاج نسبت به بیمارهای دیگری که موجب بروز عوارض سوء در اولاد و زوجین خواهد شد نیز مطالبه نمایند. نوع بیمارهای مذکور را وزارت بهداشتی و وزارت دادگستری تعیین خواهد نمود.

رئیس - در ماده ۲۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده ۲۲ رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲۳ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

۱۶ ماده - مرد نمیتواند با داشتن زن همسر دوم اختیار کند مگر در موارد زیر:

- ۱- رضایت همسر اول.
- ۲- عدم قدرت همسر اول بسایفای وظایف زناشویی.
- ۳- عدم تمکین زن از شوهر.
- ۴- ابتلاء زن بجنون یا امراض صعب العلاج موضوع بندهای ۵ و ۶ ماده ۸.

۵- محکومیت زن وفق بند ۸ ماده ۸.

۶- ابتلاء زن بهرگونه اعتیاد مضر برابر بند ۹ ماده ۸.

۷- ترک زندگی خانوادگی از طرف زن.

۸- عقیم بودن زن.

نیست ولی میشود گفت مکلف است قبول کند. در مقابل این کار اجر و مزد متناسبی دریافت کند. میشود گفت خدمت وظیفه را انجام بدهد در مقابل این خدمت این مزایا را هم داشته باشد. این موضوع را بنده باستحضارشان رساندم خوشبختانه مورد توجه قرار گرفت بخصوص این اضافه را عرض کنم که با توجه جناب آقای وزیر دادگستری يك بخشی از این تکلیف، که میشود گفت تکلیف غیر قانونی و تحمیلی بروکلا، بر امر و کالت های جزائی که به و کالت تسخیری معروف است با توجه دولت در سنوات اخیر حل شده است یعنی قبلاً و کلای دادگستری مکلف بودند هر موقع که محکمه جنائی و جنحه و کالت ارجاع کند مجاناً قبول کنند و این امر مورد اعتراض جامعه و کالت بود و دولت جناب آقای هویدا باین مسئله توجه کردند و برای و کالت تسخیری حق الوکاله تعیین شد و کالت تسخیری که امری جزائی است، امر احقاق است و دفاع از آزادی است باز يك منطقی داشت آنه منطقی را خود دولت نپذیرفت و حق الزحمه مقرر کرد. در و کالت مدنی، که احتیاج به وکیل دارند این چه ربطی به شخص ثالث دارد که مجاناً و کالت کند وکیل دادگستری چرا ملزم به قبول این خدمت مجانی باشد. در حالیکه اینجا منطقی و کالت تسخیری هم وجود ندارد جناب آقای وزیر دادگستری در کمیسیون دادگستری وعده فرمودند که در بعضی موارد ایجاب می کند کیفیت پرونده، نحوه دفاع و ورود در مساهمت دعوا که يك کار شناس و يك وکیل دخالت کند و طرفین دعوا هم که تعداد آنها مورد توجه است واقعاً ممکن است قدرت مراجعه به وکیل را نداشته باشند و دادگاه این احساس را بکند ولی در هر صورت در مقابل این وکیل معاضدتی، اگر چنانچه دادگاه دستور داد حق الزحمه ای پرداخت بشود پیشنهاد بنده این بود که نحوه پرداخت حق الزحمه در این قانون قید بشود که حق الزحمه مربوطه اگر ظرفین نداشته باشند از طرف دولت یا هردستگاه دیگر یا کانون دیگر پرداخت بشود که خود این کار ایجاد اشکال می کند و عده فرمودند در کلیات لایحه وقتی در شور دوم مطرح شد ایشان این عنوان را پشت تریبون خواهند فرمود و قول دادند نجهت همین عنوان برای حق الزحمه و کلای تسخیری

و معاضدتی مبلغ لازم را در بودجه کل پیشنهاد خواهند کرد چون بیانات ایشان تعهد جناب آقای وزیر دادگستری در این امر اجرائی برای بنده قانع کننده بود بنده از آن پیشنهاد صرف نظر کردم و این مسأله را در اینجا از این نظر عرض کردم که جناب آقای وزیر دادگستری اگر اعتقاد دارند بیان بفرمایند که این اشکال قانونی مرتفع بشود و ما در قوانین خود يك تکلیف مالایطاقی را برای کسانی که هیچگونه الزامی برای قبول این تکلیف ندارند، یعنی کارمجانان به نفع اشخاص دیگر انجام دادن، این بدعت و این سابقه در قوانین ماباقی نماند. از فرصت استفاده میکنم و باستحضار میرسانم که این لایحه در گروه های مختلف جامعه و کالت مورد بررسی قرار گرفت و پیشنهادهای جالبی هم داده شد حقیقتاً بدون هیچ تعصب اگر از نظر کلی خود بنده بقول فرنگی هایک کونسپسیون Conception یا يك اصل دیگری را تعقیب میکنیم اگر از آن زاویه نگاه کنیم ممکن است با این نوع قوانین نظر موافق نداشته باشیم این يك امر حقوقی است و کاری باین لایحه ندارد ولی بطور کلی مواد این لایحه پیشنهاداتی که داده شد، احقاق حق کیفیت رسیدگی در دادگاه، کیفیت رسیدگی به دادرسی آنچنان تنظیم شده است در عین حال که به استحکام مبانی خانواده ها کمک فوق العاده ای می کنند بلکه از هم پاشیدگی بی جهت ناشی از عصبانیت ها نیز جلوگیری می کند و در موافقی که واقعاً ادامه زندگی دونفر بعنوان زوجین مقدور نیست پیش بینی های لازم شده است که واقعاً با سرعت هر چه بیشتر کارشان فیصله پیدا کند باعتقاد من این یکی از بهترین لوایحی است که امروز از مجلس شورای ملی ایران میگذرد و در این مورد من وظیفه خود میدانم بعنوان يك وکیل دادگستری از جناب آقای وزیر دادگستری و تهیه کنندگان این قانون و اعضای کمیسیون دادگستری و رئیس محترم کمیسیون که حقیقتاً خیلی زحمت کشیدند و در اصلاح آن دقت کردند صمیمانه تشکر کنم (احسنت - احسنت).

رئیس - خانم جهانبانی بفرمائید.

بانو جهانبانی - بنده موظفم به پیشگاه شاهنشاهی

که به زنان ایران آزادی مرحمت فرمودند عرض

سپاس و تعظیم کنم (احسنت). لایحه حمایت خانواده که در سال ۱۳۴۶ به تصویب مجلسین و به توشیح ملوکانه رسیده بود قدم بزرگی بود برای پیشرفت خانواده و تحکیم وضع خانواده ها و حالا با اصلاح آن قانون از دولت حزبی، از جناب آقای وزیر محترم دادگستری و از کمیسیون دادگستری که با دعوت از خانم های پیشنهاد دهنده و پیشنهاد دهندگان دیگر چندین جلسه بررسی عمیق فرمودند نهایت درجه متشکر و سپاسگزارم. بنده تصور میکنم اگر احياناً مطالب کوچکی هم باقی مانده باشد با اجرای تحصیلات رایگان در مملکت و بالا رفتن سطح دانش مردم اعم از زن و مرد اینها نیز منتفی خواهد شد زیرا این قانون نه مربوط به زن است نه مربوط به مرد و نه مربوط به فرزند است بلکه مربوط به هر سه آنهاست زن و مرد و فرزندان از وجود این قانون استفاده می کنند و وقتی که خانواده ها که هسته مرکزی اجتماع را تشکیل میدهند بتوانند با دانش و درایت بیشتر خانواده خودشان را اداره کنند انشاء الله مشکلاتی پیش نخواهد آمد. با جناب آقای وزیر دادگستری که در باره این لایحه صحبت میکردیم ایشان فرمودند بنده هم بر این عقیده هستم که این لایحه یکی از مترقی ترین لوایحی است که در این مملکت خوشبختانه بوجود آمده و فکر میکنم در هیچ کشوری قانونی در این مورد باین صورت نداشته باشند، چه از نظر عادات و آداب و سنن ما و مذهب ما در تمام موارد هم آهنگی وجود دارد و بنده همانطور که عرض کردم در هر لایحه مسلماً ممکن است بعد از مدتی، چنانکه بعد از سال ۱۳۴۶ که آن لایحه تقدیم مجلسین شد و از تصویب مجلسین گذشت و به توشیح ملوکانه رسید چند مسئله وجود داشت که بآنها بعد از چند سال رسیدیم و رسیدگی شد و خوشبختانه امروز در يك سطحی قرار گرفته ایم که موجبات رفاه و تأمین وضع زن و فرزندان و خود مرد فراهم شده بعضی ها تصور می کنند زن فقط يك همسر است باید بآنها توجه داد که زن فقط زن يك مرد نیست، دختر يك مرد هم باید حق دفاع داشته باشد خواهر يك مرد هم باید حق دفاع داشته باشد و خوشبختانه می بینیم که دولت حزبی ما موانع را از سر راه بر میدارد و من اینجا آرزو میکنم که

خانواده های ایرانی در نهایت رفاه و امنیت اجتماعی زندگی کنند و همه سرفراز باشند و بتوانند بجای نفاق باصمیمیت به مملکت خود خدمت کنند (احسنت).

رئیس - خانم صفی نیا بفرمائید.

خانم صفی نیا - با اجازه مقام ریاست، من تردید

ندارم این لایحه یکی از لوایح مترقی دنیای امروز است ولی در عین حال اضافه می کنم که در یکی دو ماده تضادی دیده میشود که از این مترقی بودن آن متأسفانه در آذهان عمومی و بین خانواده ها اندکی میگذرد. اینجا مجبورم مثالی بزنم و تا مثالم را نگویم نمی توانم راجع باین ماده صحبت کنم در یکی از مجلات خارجی خواندم چند سال پیش کنفرانسی بود در پاریس راجع با همیت و مقام زن، و مردها را هم دعوت کردند که راجع به زنها نظر بدهند، مردها هم آمدند در این اجتماع و بعد از دوسه روز بحث و مذاکره و مذاقه، نوشتند زن فرشته است، زن مادر است، زن رحمت الهی است، و همه این ها را هم در قطعنامه نوشتند و در کمیسیون تصویب کردند ولی موقی که خواستند این قطعنامه را به رأی بگذارند یکی از میان مردان بلند شد و گفت من میخواهم يك جمله اضافه کنم باین قطعنامه گفتند آن جمله چیست؟ گفت آن این جمله است زن فرشته است بشرط آنکه همسر شمانباشد. حالا من میخواهم در اینجا استناد بکنم بهمین مطلب گر چه ممکن است که نوشته مجلات واقعی نباشد ولی من میخواهم با همین مقدمه ای که عرض کردم راجع باین موضوع صحبت کنم این لایحه باماده ۱۵ ایده آل بود بشرطی که قسمت اول ماده ۱۶ را در مورد اجازه زن اول برای اختیار همسر دوم و اساساً بودن دوزن با یکدیگر را نمیداشت دو ماده در این لایحه هست که یکی از آنها حکایت میکنند از حسن اعتماد جامعه به زنان، زن دوره انقلاب که مسئول شناخته شده، ماده ۱۵ که می بینیم مادر را حتی مقدم بر جد پدری بان تشخیص دادگاه ولی و سرپرست معین می کند و حتی اگر همسر اختیار کند، در صورتی که دادگاه صلاح بداند باز هم او را قیم می داند، اگر از نظر حفظ خانواده در نظر بگیریم این ماده یکی از مواد عالی این لایحه است که مورد تشکر همه است مورد تشکر همه زنان و همه مردان و خانواده ها و چه بسا

آن مردی هم که ازدنیارفته از ولایت همرس شایسته‌اش که درمورد بچه‌هایش تصمیماتی می‌گیرد روح او هم شاد میشود که زن لایق و شایسته‌اش مقام ولایت بچه‌هایش را دارد. ولی با این خوبی ماده ۱۵، ماده ۱۶ يك تضادی بلافاصله در مورد زن و مقام و اعتلاء او دارد، راجع باین ماده در شور اول هم صحبت کردم و در همین ماده هم صحبت کردم و همینطور در کمیسیون عرایضی کردم، این اجازه از همسر اول برای ازدواج مجدد چند عیب برای ما زنها دارد، همیشه ما فکرمی‌کنیم که زن متکی است از نظر مخارج زندگی بر مرد و این چیز است که تصور میشود که بزن اول صدقه میدهند، تا زن دوم را هم آقا بگیرد در حالیکه بنده عقیده دارم محبت و اساس عاطفه يك خانواده وقتی متزلزل شد چه بهتر که اینها از هم جدا شوند و این زن فکرمی‌کنم آنقدر ضعیفه باشد که در این دوره انقلاب موافقت کند که شوهرش زن دوم بگیرد و در خانواده اش اختلاف باشد و او هم ناظر اصلا وجودش برای چیست؟ برای اخلاک تشریف دارند یا برای زجر کشیدن همان زن اول را عرض می‌کنم که شما از او دفاع می‌کنید که با اجازه‌اش همسرش زن دوم بگیرد و بعد بچه‌هایی که از زندگی با زن دوم بوجود می‌آیند با وجود زن اول می‌دانید چه گرفتاریهایی برایشان بوجود می‌آید. و زنی که خودش را همسر اول این مرد می‌داند حتماً گرفتاریهایی برای خانواده درست می‌کند. من اول از این دیدگاه وارد میشوم می‌خواهم بگویم در کمیسیون هم عرض کردم که گرفتن رضایت از زنانی که هنوز بینشان کسانی که آشنا به حقوق و وظایفشان نیستند درست نیست، حیف است که این قسمت اول ماده ۱۶ پشت سر ماده ۱۵ که با آن وضع مقام زن را بالا برده آمده و این از يك طرف دیگر اساساً باعث میشود که دادگاه مرتباً بزنگی داخلی افراد وارد شود هر وقت دید که اشکالی پیدا شده و مرد نسبت بزنانش اجرای عدالت نمی‌کند او را مجبور باجرای عدالت نماید احراز توانائی مالی مرد هم که دلیل بر اختیار همسر دوم در این ماده ۱۶ پیش بینی شده یکی از دلایل ناپسند در جامعه صنعتی امروز است این جملات که متعاقباً بر همان قسمت اول ماده ۱۶ آمده حکایت از این می‌کند که خدای نکرده در بین شعبانمبندگان

که انشاء الله نیست يك مرد خود خواهی که می‌خواهد همسرانی داشته باشد و تصمیم گرفته با وجود دستور مذهبی و دینی ما که اگر نمیتواند اجرای عدالت کند یکی بسازد باز می‌خواهد در قرن بیستم و در دوره‌ای که انسان بکره‌ها رفته چند زن بگیرد و می‌گوید من چند تا زن میگیرم و بین آنها اجرای عدالت میکنم چطور میتواند از نظر محبت و عاطفه اجرای عدالت کند در حالیکه در قرآن در سوره نساء آمده که هرگز نمیتوانی بین همسران خود عدالت نمائی و تو هر قدر سعی و کوشش کنی. حالا این شوالیه باید چه موجود مهمی باشد که در این سال و زمانه با پول باد آورده میخواهد همسر دوم بگیرد و متعهد هم میشود که اجرای عدالت بنماید. بهر حال از این موضوع میگذرم چون زیاد در این مورد صحبت کرده‌ام و بجائسی نرسیده بلافاصله باید از نکات بارز این لایحه صحبت کنم در آنجا که نفقه را مجبور بود زن برای اطفالش هر ماه حکم بگیرد و این برای خانواده‌ای که از هم پاشیده مشکلاتی فراهم میکرد زیرا این حکم را باید هر ماه یکبار تجدید کنند و گواهی بگیرد تا برود این پول را بگیرد در حقیقت یکی از اصلاحات مفیدی است که در این لایحه شده این است که صدور اجرائیه اول برای نفقه مستمر است و این استمرار بنفع خانواده است که بی‌نیابت از این بابت سپاسگزاریم، صندوق حمایت خانواده که کمک بزرگی است بموجب تبصره‌ای که اضافه شده بماده ۱۴ لایحه حقوق بسیاری از اطفال این مملکت را پوشش میدهد و دیگر آنها سروکارشان بالجو و لجبازی مردوزن نخواهد بود، امیدواریم در آئین‌نامه‌ای که پیش بینی شده در این قانون در هیئت وزیران رعایت حال خانواده‌ها و بچه‌ها شود یکی از مواد خوب دیگر این لایحه این است که نفقه زن و اولاد بر سایر دیون مرد مقدم شده و این چیزی است که باید سپاسگزار باشیم چونکه زندگی بچه‌های مردم مطرح است، مسئله دیگری که در این لایحه پیش بینی شده اینست که زن را متعهد کرده که اگر زندگانی خانوادگی را بهم بزند و پولی داشته باشد بایستی در حق خانواده و طرف خود یعنی مرد بپردازد ولی ما میدانیم حقوق و تکالیف برابر هم هستند وقتی به زنی حقی میدهیم تکلیفی هم در مقابلش باید برای او معین نماییم و این اشکالی ندارد ولی آنجا که ما زن را متعهد کردیم که اگر وضع

خانواده را بهم زد خسارت را بپردازد در حالی که اگر زن با جبار همسرش که خانواده را بهم میزند و میخواهد همسر دوم بگیرد هیچ جریمه‌ای برایش معین نکردیم مسئله دیگری که در این لایحه قانونی قابل توجه است و برای آن اصرار هم در این کمیسیون کردم و بجائی نرسید، میزان مجازات مردی است که برخلاف قانون همسر دوم میگیرد و با زن خود را طلاق میدهد این شش ماه و یکسال حبس برای کسی که قانون شکنی میکند و برخلاف قانون بدون گواهی عدم سازش زن دیگری می‌گیرد و با زن خود را طلاق میدهد و خانواده خود را بهم میریزد این شش ماه تا یکسال حبس کم است.

رئیس - خانم صفی نیا، کلیات آخر لایحه مطرح است نه کلیات اول.

خانم صفی نیا - بلی، در کلیات آخر عرض می‌کنم این مجازات برای کسی که قانون شکنی می‌کند چه برای زنی که عالم به ازدواج مرد بوده و چه برای خود آن مرد و چه عاقد متناسب نیست مخصوصاً این که اکثر اینها را بحد اقل مجازات محکوم می‌کنند، شش ماه هم محکوم نمی‌کنند، خواهید دید، همانطور که جناب رئیس تذکر دادند و متشکرم، وارد جزئیات نمی‌شوم ولی بعضی مواد طوری بود که نمی‌شد وارد بآن نشوم و اشاره‌ای نکنم.

بطور کلی در جهت حقوق خانواده رعایت حقوق اطفال در این لایحه شده بشرط اینکه همان یکی دو مورد که عرض کردم که تمام اساس خانواده را بهم میزند نبود، و ما امیدواریم این است که از طریق تعلیم و تربیت و از طریق آشنا ساختن زنهابه حقوق و وظایف خانوادگیشان بتوانیم اینقدر همسر دوم شدن را منظور در جامعه جلوه بدهیم تا فرزندان ما، دختران ما در آینده حاضر نشوند با بودن يك زن همسر دوم يك مرد بشوند، يك مرد که میخواهد برای بار دوم ازدواج کند اصولاً چرا زن اول خود را نگاه میدارد بموجب این قانون خرج او را اگر نیازمند باشد میدهد محبتی و عشقی هم که در بین نیست

جز برای اینکه يك سوهان روح برای خانواده بتراشد که این سوهان روح تمام خانواده و ارکانش را متزلزل می‌کند و بچه‌هایی هم که در این خانواده با هم زندگانی می‌کنند حقیقتاً با يك وضع اسفناکی روبرو هستند راجع به نامادریها و ناپدریها که بچه‌هایی از شوهران و زنان

سابق خود در خانواده دارند مطالبی در کمیسیون عرض کرده بودم که شاید بشود بصورت يك ماده در این لایحه بیاید و امیدوارم در آئین‌نامه و با در تصمیمات قضات از مددکارانی که پیشنهاد کردم و در این لایحه هم ذکر می‌کنم آنها بمیان آمده و از گزارش آنها در مورد وضع بچه‌های بیگناه استفاده شود. رای محاکم از نظر بچه‌هایی که وضعیت نامناسبی در خانواده دارند چون این کودکان بایک عده‌ای زندگی می‌کنند که جز زجر دادن اینها کار دیگری ندارند، از جناب وزیر دادگستری و دولت حزبی متشکرم که به خانواده توجه فرمودند و بهمین اندازه بزن شخصیت دادند که ولی و قیم بچه خود بشود و بتواند از حقوقش دفاع کند. این نشانه پیشرفت زن است در این اجتماع

که همه را مرهون توجهات پادشاهمان هستیم که بزن در جامعه ایرانی شخصیت انسانی دادند و با آنها حقوق سیاسی اعطا فرمودند و الآن که من در اینجا صحبت می‌کنم یکی از نمودارهای همان پیشرفت است و امیدوارم که قضات محترم دادگستری هم که در دادگاه‌های حمایت خانواده خدمت می‌کنند به وضع خانواده بیشتر توجه فرمایند چون هر قدر يك قانون خوب نوشته شود اگر در اجرای آن شرایط و رعایت عدالت و نصفت نشود با مواد خشک قانون نمیشود يك خانواده را استحکام بخشید. بامید تصمیمات این قضاتی که مأمور اجرای این قانون هستند بآینده نگاه می‌کنیم که تمام جهات را در نظر بگیرند و در درجه اول نگذارند که خانواده‌ای از هم پاشیده شود و اگر دیدند چاره‌ای نیست جز جدائی - رعایت حال بچه‌ها را اول بنمایند و انشاء الله در آینده لایحه با اصلاح دیگری این چند ایرادی هم که بآن اشاره کردم مخصوصاً در ماده ۱۶ از بین برود امیدوارم ما زننده باشیم - و شاهد آن روزی باشیم که لایحه اصلاحی خانواده در آینده نواقض ماده ۱۶ را رفع نماید از توجهی که بعرايضم فرمودید متشکرم (احسنت).

رئیس - آقای دکتر گائیک بفرمائید.

دکتر گائیک - بنده در این قانون دو پیشنهاد داده بودم در ماده ۷ و ۵ مخصوصاً در ماده ۵ که در قسمت داوری از اقلیتها سؤال بشود، در کمیسیون دعوت شدم جناب وزیر دادگستری با توضیحاتی که فرمودند بنده قانع شدم

چون دیدم فلسفه ایشان صحیح است قضات را نمیشود وادار کرد که بروند از اقلیتهای مذهبی یا قسمت‌های دیگر سؤال کنند قضات بک استقلال دارند که خودشان تصمیم می‌گیرند کتابهای آسمانی غیر از اسلام را هم در اختیار دارند قوانین مذهبی را در اختیار دارند و با توجه به اینها رأی خودشان را میدهند و در مورد لزوم چون خود قاضی مستقل است میتواند احیاناً از پیشوایان اقلیت‌های مذهبی سؤال کند، پرسد یا نپرسد، بنده عقیده دارم که این بک قانون بسیار خوبی است مخصوصاً در مورد طلاق میداند در مذهب مسیح طلاق نیست این طلاق نبودن مطلق، در زندگی امروزه صحیح نیست - ممکن است بک حالت روانی یا جسمانی برای زن یا مرد پیش بیاید که خانواده را متلاشی کند ولی در این قانون این پیش بینی‌ها شده که اگر چنین حالانی باشد میتواند طلاق بگیرد در صورتیکه سابق نمیشد و این بسیار بسیار صحیح است .

بنده در کمیسیون از جناب وزیر دادگستری خواهش کردم که یکی از آن‌علی که مردم را همراه میکرد این بود که نمی‌توانستند صحبت بکنند، اینها می‌روند در دادگستری ۵ و ۶ ماه میدوند و با مراجعه کردن به این و آن بعد از ۵-۶ ماه متوجه میشوند که طبق فلان ماده قانون حق ندارند این کار را بکنند بنا بر این بنده بفکر رسیدن آگر دستگاه دولت علاوه بر این قوانین انقلابی که آورده ماده واحده‌ای بی‌آورد که قضات محترم دادگستری که بسیار مردم شریفی هستند و ۳۰، ۴۰ سال در دادگستری زحمت می‌کنند در سنی که باز نشسته میشوند از این آقایان استفاده بشود بعنوان مشاور به مردم خدمت بکنند. این قضات عالی‌رتبه که باز نشسته میشوند میتوانند غیر از حقوق باز نشستگی بک پاداش و مقرری بگیرند و بعنوان مشاور مردم راز اهنمایی بکنند و بگویند در این موضوع طبق قانون حق باتو هست و در اینجا نیست اینکار را بکن یا نکن و این کار میتواند خیلی به مردم کمک کند البته عده‌ای وکیل دارند و به او مراجعه می‌کنند ولی ۸۰-۹۰ درصد از مردم این استطاعت را ندارند که به وکیل مراجعه کنند و اینها میتوانند به جامعه قضات مراجعه کنند و این قضات با آنها شور می‌کنند، راهنمایی می‌کنند می‌گویند این کار میشود و این کار نمیشود و این هم برای مردم ارزنده است و هم قضات از بک مزایایی استفاده میکنند. (احسن).

رئیس - آقای سعیدوزیری بفرمائید .

سعیدوزیری - معذرت می‌خواهم از اینکه در جریان نطق قبل از دستور وقت دوستان را پیش از اندازه گرفتم باز اینجا آمده‌ام و صحبت‌های نامطلوب و قیافه نامطلوب خودم را تحمیل میکنم در کمیسیون‌ها عرض کردم بنده بعلم ندانستن اطلاعات حقوقی نداشتم تحصیلات در حقوق بخودم اجازه نمیدهد در مسائل حقوقی اظهار نظر و صحبت بکنم. اصطلاحی را عرض کردم که من مسائل حقوقی را بصورت غریزی می‌فهمم و غالباً نمیدانم درست از آب در می‌آید یا نه ؟ این است که اظهار نظر بنده اگر با موازین حقوقی تطبیق نمی‌کند حرفی بر بنده نیست . خانم صفی‌نیا بعلم وجود بسیاری از نابرابریها متأسفانه یا خوشبختانه مزه‌زندان را نچشیده‌اند تا بدانند زندان چقدر بد است که پیشنهاد میکنند مدت محکومیت و زندانی شدن کم است بنده خواستم تجلیل کنم ، آمدم اینجا از فرمایشات خانم جهانبانی تشکر کنم که به نکته‌های اساسی اشاره کردند و این حکایت از ارزندگی تجارب اشخاص است که بصورت پیشنهادها و حرفها تجلی می‌کند و قابل تقدیر است بخصوص در مسئله‌ای که تکیه کردند روی مرفی بودن فعلی این قانون چون ارزش و کفایت قوانین فعلی است، در این زمان، و واقعاً میشود گفت خیلی مرفی و عالی است بخصوص روی مسئله بالا رفتن دانش تکیه کردند خیلی جالب است و باید اضافه کنم بالا رفتن رفاه، هر چقدر رفاه در اجتماع میسر باشد وسیع تر و عمیق تر باشد طبعاً اطمینان افراد و اعضای خانواده‌ها به زندگی اصولی دروای مقررات خانواده بیشتر میشود و بدون دلهره این زندگی انجام میگیرد و به این نفاقها ، جدائیها ، زدو خورد ها تن نخواهند داد . باید بفرمایم ایشان چیزی را که اخیراً در روزنامه‌ها خواندیم اضافه کنم که اخیراً بک جمعیت آمریکائی یا بک سازمان آزادیخواه در آمریکا سفیر ایران را دعوت کردند و بک نشان به نشانه آزادی زنان ایران بایشان داده‌اند به نشانه اینکه در ایران حق زنان ، آزادی زنان به بهترین وجه تأمین شده و من فکر میکنم این یکی از جلوه‌های بارز و خوب انقلاب ما است که مخصوصاً در آنظرهای دنیا هم باین موضوع توجه میشود . زن و مرد باید از

و احیاناً اجبار هائی را برای صاحبان مشاغل برای صاحبان تخصص‌ها و حرف وجود بی‌آورد که بتوانند و مجبور باشند برای مملکتشان برای وطنشان و بخصوص برای تسهیل باره‌ای از کارها وظایفی انجام بدهند (احسن).

رئیس - نظر دیگری در کلیات آخر لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بمجموع مواد و کلیات آخر لایحه رأی می‌گیریم خاتمه‌ها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . لایحه برای تصویب به مجلس سنا فرستاده میشود . آقای صادق احمدی بفرمائید

صادق احمدی (وزیر دادگستری) - بنده دلم میخواستم که از لحاظ آئین نامه داخلی مجلس راهی بودم که راجع به این مواد یکی یکی از من خواسته میشد تا توضیحات بیشتری در اطراف آن بدهم و این توضیحات رانه برای شما نمایندگان محترم، چون شما در جریان این لایحه هستید بلکه اعم از اینکه در کمیسیون یا خارج از کمیسیون باشد برای تمام مردم ایران برای تمام خانمها برای تمام آقایان این توضیحات را بدهم که این لایحه واجد چه خصوصیتی هست . بک لایحه می‌آید ، بحث میشود سپس سگزارام که تعدادی از خانمها و آقایان نمایندگان آمدند مطالبی عنوان کردند که همه در حد خودش صحیح است ولی بنظر بنده در مورد این نوع لواجیح خیلی بیشتر باید تجزیه تحلیل بشود در مجلس ایران ، تا مردم بدانند که نمایندگان منتخب آنها در مجلس و دولت خدمتگزارشان در طریق احقاق حقوق فرد فرد جامعه چه قدمهای مؤثر و انقلابی برداشته‌اند . مسلماً اهمیت این لایحه به شکلی است که الآن گفته شد شاید تا چند سال دیگر درک نشود ولی آئیندگان خواهند دید چه قدم مؤثری برداشته شده مثل همین ولایت مادر که که بعد از پدر مقدم بر جد پدری است (صحیح است). خیلی هاهم ممکن است با این مخالف باشند ولی شما نمیدانید که این از چه مفاسد و گرفتار بھائی جلوگیری میکند همین چند وقت پیش بک خانمی بمن مراجعه کرد و شکایتش این بود که شوهرش در نیروی هوائی بعلم سقوط هواپیما از بین رفته و خودش است با بک فرزند دوساله و بک جد پدری و از روزی که این مرد در اثر

رهبری انقلاب تشکر کنیم که اوضاع بسیار خوب و پرفره و مترقیانه برای زنان مملکت پیش آمده که انشاء الله به بهترین وجهی استفاده خواهند کرد . بنده در جریان تصویب این قانون بک مطلبی بنظم رسیده بود گرچه باین قانون ارتباط ندارد خواستم از حضور جناب آقای وزیر دادگستری استفاده کنم که فکری بشود برای اینکه از لحاظ مالی از لحاظ مادی زنها تحت عنوان زن در مقابل شوهر نه زن در مقابل مرد بتوانند از بک امتیازات بیشتری از مال و دارائی خانواده استفاده کنند که بنده چگونگی تهیه آن قوانین را چه بعلم آنکه حقوقدان نیستم چه بعلم دیگر نمی‌توانم عرض کنم فکری بشود که زنها بتوانند از مال خانواده استفاده بیشتری بکنند . و اما مطلبی که بنده را وادار کرد بیایم پشت تریبون مسئله‌ای بود که دوست عزیز من آقای دکتر دادفر اینجا عنوان کردند آن فکر بنده را وادار کرد که بیایم اینجا بدون اینکه در مقابل ایشان قرار گرفته باشم این را عرض میکنم همانطور که ایشان فرمودند که قبلاً با جناب وزیر دادگستری مذاکره کرده‌اند و قرار شده است که با مذاکراتی که اینجا در مورد حق الوکاله به وکیل یا کارشناس عنوان خواهند فرمود این حق قانونی بشود . عرایض بنده از نظر رأی گیری در برابر نظر ایشان هیچگونه تأثیری نمی‌تواند داشته باشد برای اینکه حق همان است که خواهد شد . بطور اعم من در مقابل آن فکر که در صورت مذاکرات مجلس شورای ملی ثبت شد من هم برای ثبت در صورت مذاکرات مجلس عرض میکنم که صرف نظر از حق الوکاله و حق کارشناسی که همانطور خواهد شد که وعده فرمودند آن مسئله‌ایکه مطرح فرمودند که من در حد قوه مقننه نمیدانم که قانونی تصویب بشود که کارشناس یا وکیل عدلیه یا پزشکی را طبق قانون ملزم بکنند که کاری را مجاناً انجام بدهد البته این بک طرز فکری است که برای شخص بنده محترم است ولی من فکر را بعنوان بک آدمی که در جریان انقلاب مملکت صحبت میکنم که البته نظر ایشان هم انقلابی است نظر بنده این نیست که آن ارزش انقلابی ندارد چون آنها فکر مخصوصی است . استنباط شخص بنده این است که این حق قوه قانونگذاری باید باشد که در رهگذر هائی از زندگی اجتماعی بتواند محدودیتهائی

سانحه هواپیما فوت کرده يك دینار جد پدری نگذاشته باین برسد و با چه ناراحتی این زن جوان که شوهرش را از دست داده مواجه شده رفته است نیروی هوایی که حقوق او را باید بمن بدهید، البته نیروی هوایی تأمل کرده و نداده ولی میخواهم عرض کنم که این زن میگوید اگر من مادرم اگر من نزدیک تر هستم به فرزندم، به بچه ام؛ من باید این بچه را نگهداری کنم. مادامی که دادگاه رأی نداده من باید ولایت فرزندم را بعهده بگیرم من دلسوز برای این فرزند هستم، ولی جد پدری مقاومت کرده که يك دینار نباید بدهد البته این يك مورد خیلی كوچك است دهها مورد است که در این قانون حمایت خانواده در طریق اجرای عدالت، این را باز تکرار می کنیم که ما هدفی جز اجرای عدالت بمعنای واقعی نداشتیم منظورمان این نیست که برویم برخلاف نوشته بعضی از جرائد، مجلات و روزنامهها صرفاً برای توجه بیشتر به طبقه نسوان یا توجه بیشتر به مردها یا توجه بیشتر به بچهها یا بضرر مردها اقدامی نکنیم هیچکدام نبوده حق حق است برای هر کس که باشد وظیفه مجلس شورای ملی جز این نیست که در طریق احقاق حقوق مردم قدم برداشته شود و به بهترین نحوی در این لایحه رعایت این مسئله شده است؛ با اینهمه بحثی که در شورای اول و در کمیسیونها شد بی تردید نمیتوانیم پیش بینی کنیم که دهسال، بیست سال دیگر چه تأثیری در جامعه آنوقت خواهد داشت چون يك جامعه ای است مترقی و شش اسبه پیش میرود دهسال دیگر ما خیلی از قوانین مان را مجبور هستیم که دور بریزیم ولی آنچه که میتوانم بگویم این است که این قانون یکی از مترقی ترین قوانینی است در جهت حمایت خانواده، با توجه به ویژگیهای اجتماع ما. شما توجه داشته باشید که اجتماع ما يك اجتماع مسلمان است و اقلیتها در عین حال محترم هستند، رعایت حقوق تمام افراد میشود رعایت آداب و سنن و معتقدات مذهبی تمام اکثریت و اقلیت خانمها و آقایان میشود يك قانونی که جامع و در واقع حافظ حقوق همه افراد باشد تهیه کردیم و امروز با افتخار از تصویب مجلس شورای ملی میگذرد و مسلماً در عصر درخشان آریامهر غیر از این هم نباید باشد. تمام قوانینی که میگذرد بایستی

در جهت اجرای عدالت باشد چون هدف انقلاب ایران اعتلاء سطح مادی و معنوی زندگی ملت ایران و پیشرفت ملت ایران بسوی دروازه تمدن بزرگ است و این بدون توجه به عدالت قضائی و اجتماعی میسر نیست و همان طور که اعلیحضرت همایون فرمودند، تمام اقداماتی که میشود در طریق برقراری عدالت است تا افراد بتوانند با شادی و سرور بیشتری فعالیت کنند تا چرخ جامعه بگردد بکیفیتی که مورد توجه رهبر ماست. اینجا جناب آقای دکتر دادفر دوست عزیزم بوکالت معاضدتی، البته جناب آقای سعیدوزیری اشاره ای فرمودند درست است که بخصوص در این مملکت انقلابی ملت ایران تصمیم میگیرد که قاضی مکلف است علاوه بر ساعت اداری در ساعات غیر اداری يك کار اضافی، در يك برهه ای از زمان، بدون دریافت و دستمزدی انجام بدهد اشکالی ندارد و وکیل مکلف است این کار را بکند، اطباء مکلف هستند که بروند در دهستانها برای يك مدتی از نظر اعتلاء جامعه و حقوق جامعه طبابت کنند، ولی مادر اینجا مطلب جناب آقای دکتر دادفر را قبول داریم در حالیکه این تحمیل را می کنیم. یعنی مادر حالی که این رامی گوئیم خوشبختانه کشور گدائی نیستیم و فقیر هم نیستیم دولت بی چیز نیست، امیدوار هستم در بودجه بعدی که تقدیم خواهد شد در آن بودجه، در بند مربوط به حق الوکاله تسخیری یا باسهم دیگر بگوئیم، معاضدتی، اعتباری در نظر بگیریم که مبلغش را نیز خودتان در نظر بگیرید تا در ماه بازاء و کالت های معاضدتی يك حق الوکاله متناسبی برداریم. سرکار خانم صفی نیا مطالبی فرمودند گویا اینکه اظهار محبتی هم کردند ولی خودشان از اول تا آخر در کمیسیون بودند و دیدند که در طریق بهتر کردن این لایحه و در طریق جامعیت این لایحه چقدر فعالیت شد از طرف دوستان و چه از نظر نمایندگان و بنده وظیفه خود میدانم از تمام اعضای کمیسیون دادگستری بخصوص از جناب آقای شیخ الاسلامی رئیس محترم کمیسیون که خیلی کوشش کردند تشکر کنم البته از مقام ریاست و جناب الموتی رئیس فراکسیون و از تمام نمایندگان باید سپاسگزاری کنم. بخصوص نمایندگان که پیشنهاد هائی را دادند در جهت اصلاح این قانون و آنچه لازم بود ما اصلاح کردیم و اگر نظر دیگری

داشتیم در میان گذاشتیم و من در مورد پیشنهادهای خانم صفی نیا فکر میکنم خودشان قبول دارند که بعضی از پیشنهادهایشان مورد توجه سایر نمایندگان خانم نبود نظر ایشان نظر تمام خانم های نماینده نیست باید بگویم که يك اصل انقلابی در این لایحه است و آن این است که همسر دوم را ممنوع کرده ایم مگر در مورد رضایت همسر اول، خانم صفی نیا ماکاسه گرمتر از آتش که نیستیم ما معتقدیم که سطح فرهنگ خانمها بالا آمده، اگر خانمی آمد گفت من راضی هستم و میخواهم بمانم و با این مرد زندگی کنم و بچه دار نمیشوم و بیاعتل های دیگر دارم و ما با صمیمت زندگی میکنیم، دادگاه بگوید تو نفهمیدی بروی کارت البته اگر دادگاه دید که زن اول رضایت دارد بنا بر رضایت زن اول اگر اجازه داد مرد میتواند زن دوم اختیار کند. نوشتیم که باید مرد نسبت بز اولش وفادار بماند احياناً اگر بعد از آمدن زن دوم مرد نتوانست بز اولش وفادار بماند وزن دوم این محبت را از او گرفت، زن اول می تواند تقاضای طلاق بکند (خانم صفی نیا - این در پیشنهاد خانمها نبود) الحمد لله پیشنهادی که شده پیشنهادی است که مجلس آنرا تصویب می کند اقلیت و اکثریت موافقت احياناً ممکن است بعضی از خانمها موافق نباشند ولی شما در نظر بگیرید که این لایحه برای خانمها نیست و مال آقایان هم نیست، بلکه مال همه ملت ایران است ما هیچ نظر خصوصی نسبت بکسی نداریم بلکه هدف در این لایحه ایجاد صمیمیت و تفاهم بین خانوادهاست، ما در جهت فدا کردن و ایجاد تفاهت بین خانوادها نیستیم و امیدوارم این لایحه بنحو صحیح برای مردم بازگو شود و من يك برنامه خاصی در این مورد تنظیم خواهم کرد، بعد از تصویب لایحه در مجلس سنا و قطعیت آن برای این لایحه بخصوص آزمایش برنامه خاصی برای توضیح و روشن کردن تمام افراد، چون همینطور که اینجا عنوان شد این لایحه مربوط است بنام افراد جامعه و این لایحه مربوط بفلان سازمان کارگری یا فلان سازمان روستائی نیست بلکه مربوط به همه افراد است و لازم است برای آندسته افراد که احياناً کمتر علاقه بمطالعه دارند، چون متأسفانه دیده می شود که وقتی این لایحه نوشته می شود در جرایدهم منعکس نمی کنند تا مردم مطلع

باشوند و بفرض آنکه منعکس هم بکنند این انعکاس در جراید کافی نیست بلکه باید از طریق وسایل ارتباط جمعی و از طریق رادیو و تلویزیون و مطبوعات و سخنرانیها این لایحه روشن شود تا تمام افراد به تکالیف و حقوق خودشان واقف پیدا کنند، مسلماً اگر اینطور بشود دعوا کمتر خواهد شد آرزوی ما این است که دعوا کمتر بشود منظور از این لایحه و این قانون ایجاد دعوا نیست بلکه برای ایجاد صلح و سازش و تفاهم است. اینجا در مورد حساسیت کار قضائی فرمودند که باید باستحضارتان برسانم که لوائح مربوط به خانمها یکی از حساس ترین لوائح است که رسیدگی بدعاوی خانوادگی کاری بس مشکل است و مسائلی که راجع باختلافات و دعاوی بین خانوادها است در واقع مسائلی است که کار قضاة را مشکل ساخته، بهر حال قاضی سعی خواهد کرد که جدائی نیندازد و فقط در صدد فصل خصومت نیست بلکه در مقام حل مشکل و ایجاد تفاهم است. بنا بر این برای قاضی رسیدگی باین دعاوی خسته کننده است امیدوار هستم که باین مسئله توجه بشود، بعضی مواقع در جراید منعکس میشود که دادگاه حمایت خانواده تأخیر می کند و یکی میگوید تسریع می کند و زود تصمیم میگیرد، بنده هم می گویم هر دو مورد بیخود است اگر زن و شوهری در مورد طلاق توافق داشتند و بچه نداشتند در اینجا دادگاه تذکر اصلاحی میدهد ولی معنی ندارد که ۶ ماه معطل کند، ولی برعکس اگر زن و شوهری توافق داشتند ولی پای ۵، ۶ بچه در میان باشد باید دادگاه تأمل داشته باشد بنا بر این باید در جای خودش سرعت و در جای خودش دقت بخرج بدهد - هر دو در جای خودش مستحسن است و در غیر جای خودش مستحسن نیست. سرکار خانم صفی نیا تذکر دیگری هم دادند و آن در مورد مجازات بود بنده غالباً عرض کردم که مجازات به تنهایی نمی تواند همه دردها را دوا بکند - یکی از وسایل ممکن است مجازات باشد اما تنها تشدید مجازات جلوگیری از وقوع جرم نمی کند - مجازاتی که اینجا پیش بینی شده است تناسب دارد با میزان جرم یعنی یکی از مسائلی که باید مورد توجه و رعایت قرار گیرد تناسب جرم است با جزا - برای اینکار اگر مردی رفت و بدون

تحصیل گواهی عدم سازش مبادرت بطلاق کرد آیا دهسال زندانش کنیم؟ بعقیده بنده هیچ تناسبی ندارد و از نظر اصول جزائی درست نیست - مجازاتی که در اینجا پیش بینی شده است خیلی مناسب است و اگر شخص مرتکب چنین عملی شد در دادگاه باید اوضاع و احوال و کیفیات او معین شود و به ۶ ماه یا حیثاً تا یکسال حبس محکوم و مجازات بشود، و این خیلی مناسب است. و مورد تأیید کمیسیون هم قرار گرفته است. مطلب دیگری که خانم صفی نیا اشاره فرمودند بنده لازم میدانم باستحضار نمایندگان محترم برسانم اولاً ماده ۱۶ را يك ماده بد دانستند در حالیکه ماده ۱۶ همان ماده ایست که خانمها سالهای دراز دنبالش می رفتند و يك ماده فوق العاده خوبی است. یعنی ماده ای است که میگوید مرد حق نداشته باشد با داشتن زن سه تا زن دیگر بگیرد بنابراین من این ماده را شاهیت این لایحه میدانم چون در جهت اجرای عدالت است و حق این بود که خانم صفی نیا تعریف از این ماده بکنند نه تکذیب از آن. ما فرض می کنیم مرد رضایت همسر اول را آورد و گفت این رضایت همسر اولم است در اینصورت دادگاه می بیند کسی است که در روز ۱۰- ۱۵ تومان عایدی دارد باو تذکر میدهد می گوید که با این درآمد زن دوم برای چیست؟ یا اینکه می بیند پیرمردیست که ۷۰/ سال دارد و میخواهد يك دختر جوان ۱۸ ساله بگیرد و این خلاف عدالت است، بنابراین این ماده در طریق تأیید نظر شماست نه عکس آن - اگر ما می گفتیم که صرفاً تأیید بکنید بدون اینکه شرایطی قائل بشویم و اجرای عدالت بشود و بصرف اینکه اگر پول داشته باشد شرایط دیگر کار نداشته باشیم، حق با شما بود ما گفتیم در بند مربوط برضایت یا بند مربوط بمرض صعب العلاج دادگاه می بیند که این مردی که متقاضی زن دوم است میتواند زن دوم بگیرد یا نه و میتواند اجرای عدالت بکند یا نه؟ این است که باید تعریفش کنیم نه تکذیب. این اضافه است مثل اینکه به این مراتب توجه فرمودید - بهر حال بنده بار دیگر از همه نمایندگان محترم بخصوص اعضای کمیسیون دادگستری تشکر میکنم و امیدوارم قضات مابواستند بصیرت، با ممانت و بیابیطرفی

کامل و بادقت حلال مشکلات خانواده ها باشند و امیدوارم روز بروز بجای اضافه شدن تعداد این دعاوی از تعداد آنها کاسته شود و همانطوریکه عرض کردم این يك لایحه ای بسیار مترقی است و مسلماً می تواند در جهت استحکام بخشیدن بمبانی خانواده که کوچکترین سلول اجتماع است و در سالم سازی اجتماع ماکمک فوق العاده بکند. (احسنت - احسنت).

۴- تصویب صورتجلسه روز سه شنبه (۴) تیرماه ۱۳۵۳
رئیس - نسبت بصورت جلسه روز سه شنبه هفته گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه تصویب می شود.

۵- طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع به تشکیل سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی و ابلاغ بدولت

رئیس - گزارش کمیسیون راجع به تشکیل سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی مطرح است قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورایی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۸ خردادماه ۱۳۵۳ با حضور آقای دکتر همایونفر معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی لایحه شماره ۴۶۹۲ مورخ ۱۳۵۲/۳/۲ دولت راجع به تشکیل سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی را که قبلاً بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و مجلس سنا تغییراتی در آن بعمل آورده است مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه مجلس سنارا عیناً تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

قانون تشکیل سازمان تحقیقات کشاورزی و

منابع طبیعی

۱۵۵ - بمنظور تمرکز و توسعه فعالیتهای تحقیقاتی وزارت کشاورزی و منابع طبیعی و هماهنگ کردن این فعالیتهای با پیشرفته ترین برنامه های تحقیقاتی جهانی از تاریخ تصویب این قانون سازمان تحقیقات کشاورزی

و منابع طبیعی که در این قانون سازمان نامیده میشود در وزارت کشاورزی و منابع طبیعی تشکیل میگردد و کلیه مؤسسات و مراکز تحقیقاتی و منابع طبیعی تابع این سازمان خواهند بود.

ماده ۲- سازمان دارای ارکان زیر است:

۱- هیئت امناء.

۲- شورا.

ماده ۳- هیئت امناء مرکب از افراد زیر است:

۱- وزیر کشاورزی و منابع طبیعی.

۲- وزیر علوم و آموزش عالی یا معاون آن وزارت

بمعرفی وزیر علوم و آموزش عالی.

۳- وزیر دارائی یا معاون آن وزارت بمعرفی وزیر

دارائی.

۴- رئیس سازمان برنامه و بودجه یا معاون آن سازمان بمعرفی رئیس سازمان مزبور.

۵- دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور یا معاون آن سازمان بمعرفی دبیر کل سازمان.

۶- چهار نفر از کارشناسان صاحب نظر و بصیر در رشته های مختلف کشاورزی.

تبصره ۱- ریاست هیئت امناء با وزیر کشاورزی و منابع طبیعی خواهد بود.

تبصره ۲- رئیس این سازمان در جلسات هیئت امناء بدون حق رأی شرکت میکند.

تبصره ۳- اعضاء موضوع بند ۶ این ماده به پیشنهاد وزیر کشاورزی و منابع طبیعی با فرمان همایونی برای مدت سه سال منصوب میشوند و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره ۴ - نحوه تشکیل جلسات و ترتیب کار هیئت امناء طبق آئین نامه ای خواهد بود که بتصویب هیئت مذکور خواهد رسید.

ماده ۴- وظایف و اختیارات هیئت امناء سازمان

شرح زیر است:

الف - تصویب تشکیلات سازمان و مؤسسات و مراکز تحقیقاتی مربوط به پیشنهاد رئیس سازمان.

ب - تصویب نظامات و ضوابط کلی و مقررات عمومی استخدامی شاغلین خدمات علمی و تحقیقاتی سازمان و مؤسسات و مراکز تحقیقاتی مربوط؛ باستثنای پایه حقوق و حقوق باز نشستگی مستخدمین شاغل خدمات علمی و تحقیقاتی سازمان.

مقررات مربوط به پایه حقوق و حقوق باز نشستگی مستخدمین شاغل خدمات علمی و تحقیقاتی سازمان به پیشنهاد وزیر کشاورزی و منابع طبیعی پس از تصویب کمیسیونهای دارائی و کشاورزی و منابع طبیعی و علوم و آموزش عالی و استخدام مجلسین قابل اجرا است.

ج - رسیدگی و تصویب بودجه سازمان (اعم از سازمان مرکزی و مؤسسات و مراکز تحقیقاتی تابع).

د - تصویب تعرفه های خدمات و ضوابط تعیین بهای فروش تولیدات مؤسسات و مراکز تحقیقاتی سازمان.

ه - اتخاذ تصمیم در مورد پیشنهادها تیکه از طرف رئیس سازمان مطرح می شود.

تبصره ۱ - سایر شاغلین سازمان مشمول مقررات قانون استخدام کشوری و آئین نامه های مربوط خواهند بود و بهر حال مزایای دریافتی فعلی این قبیل کارکنان در مؤسسه رازی در اثر اجرای این قانون کسر نخواهد شد.

تبصره ۲ - آئین نامه ضوابط تشخیص محققان با نظر شورا و وزارت علوم و آموزش عالی با رعایت ضوابط مربوط با استخدام هیئت های علمی دانشگاهها تهیه و پس از تصویب هیئت امناء بمورد اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۵ - شورای تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی سازمان مرکب از افراد زیر است:

۱ - رئیس سازمان.

۲ - رؤسای مؤسسات و مراکز تحقیقاتی.

۳ - سه نفر از متخصصان در رشته های مختلف کشاورزی از بخش خصوصی که با روشهای پیشرفته بکار تولید اشتغال دارند یا انتخاب وزیر کشاورزی و منابع طبیعی

تبصره - رئیس سازمان سمت ریاست شورا را عهده دار خواهد بود.

ماده ۶ - وظایف و اختیارات شورا بشرح زیر می باشد:

۱ - اظهار نظر در آئین نامه ضوابط تشخیص محققان و درجات آنها.

۲ - اظهار نظر در مورد تشکیلات مؤسسات و مراکز تحقیقاتی.

۳- بررسی و تصویب طرحهای تحقیقاتی و تعیین اولویتها با توجه با اعتبارات مصوب.

۴- بررسی بودجه و اعتبارات سازمان (اعم از سازمان مرکزی و مؤسسات و مراکز تحقیقاتی تابع).

۵- اظهار نظر درباره تعرفه خدمات و بهای فروش تولیدات مؤسسات و مراکز تحقیقاتی تابع.

ماده ۷۵ - سازمان دارای یکفر رئیس خواهد بود که از بین کارشناسانی که دارای تحصیلات عالی در یکی از رشتههای کشاورزی، منابع طبیعی و علوم بوده و حداقل ۱۵ سال سابقه خدمت داشته باشند بنا به پیشنهاد وزیر کشاورزی و منابع طبیعی و بموجب فرمان همایونی منصوب میشود.

تبصره - رئیس سازمان سمت معاونت تحقیقاتی وزارت کشاورزی و منابع طبیعی را خواهد داشت و در اجرای وظایفی که طبق این قانون بسازمان محول شده همچنین مصوبات هیئت امنا و اداره امور مالی و فنی و اداری سازمان با اختیاراتی که وزیر کشاورزی و منابع طبیعی با و محول می نماید اقدام خواهد نمود.

ماده ۸۵ - رؤسای مؤسسات و مراکز تحقیقاتی از بین کارمندان رسمی دولت که متخصص در رشته های مختلف کشاورزی یا علوم باشند به پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب وزیر کشاورزی و منابع طبیعی و بموجب فرمان همایونی منصوب میشوند.

ماده ۹۵ - بودجه سازمان شامل اعتبار کماک مصوب در قانون بودجه کل کشور و اعتبارات عمرانی و درآمد هائی است که از طریق انجام خدمات علمی و فنی و تحقیقاتی و سایر منابع بدست می آید.

تبصره ۱ - اعتبار کماک دولت بسازمان همه ساله بطور يك قلم در بودجه کل کشور منظور خواهد شد و مانده اعتبار بودجه هر سال سازمان بسال بعد منتقل و جزو منابع بودجه سال آینده سازمان منظور و طبق تصویب هیئت امنا به مصرف اجرای طرحهای تحقیقاتی و توسعه و تجهیز و ایجاد مؤسسات و مراکز تحقیقاتی خواهد رسید.

تبصره ۲ - بودجه تفصیلی سازمان (اعم از سازمان مرکزی و مؤسسات و مراکز تحقیقاتی تابع) بر مبنای اعتبارات مندرج در ماده ۹ تنظیم و پس از تصویب هیئت امنا به مورد اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۱۰ - سازمان و هر يك از مؤسسات و مراکز تحقیقاتی که تشکیلات آن طبق ماده ۴ تصویب هیئت امنا و میرسد دارای يك ذیحساب خواهد بود که توسط وزارت دارائی انتخاب میگردد.

ماده ۱۱ - سازمان عندالزوم میتواند با موافقت وزارت دارائی از منابع داخلی وام دریافت نماید. میزان وام پیشنهاد وزیر کشاورزی و منابع طبیعی و تصویب هیئت وزیران خواهد بود.

ماده ۱۲ - سازمان مجاز است با تصویب هیئت امنا و روابط تحقیقاتی و علمی و فنی با مؤسسات و سازمانهای مشابه خارجی برقرار نماید و یا عضویت مؤسسات و سازمانهای مذکور در آید. حق عضویت سازمان در این قبیل مؤسسات با تصویب هیئت امنا قابل پرداخت خواهد بود.

ماده ۱۳ - سازمان و مؤسسات و مراکز تحقیقاتی تابع میتوانند از اشخاص حقیقی یا حقوقی داخلی و خارجی هدایائی را قبول و بادر مقابل انجام خدمات حق الزحمه دریافت کنند و یا بالعکس انجام تحقیقاتی را بمؤسسات صلاحیتدار واگذار نموده و هزینه های مربوط را از بودجه خود پرداخت کنند.

ماده ۱۴ - رئیس سازمان میتواند برای تأمین نیروی انسانی کار آزموده همه ساله از بین کارشناسان سازمان کسانی را که حداقل پنجسال سابقه کارهای علمی و تحقیقاتی داشته باشند طبق ضوابطی که بتصویب هیئت امنا خواهد رسید برای تحصیلات عالی و گرفتن درجه تخصصی به دانشگاهها و مؤسسات تحقیقاتی معتبر داخلی یا خارجی اعزام دارد.

اشخاص مذکور باید قبل از عزیمت با معرفی ضامن معتبر تعهد نمایند که در خاتمه مدت مأموریت آموزشی حداقل دو برابر مدت تحصیل برای انجام وظایفی که در سازمان بانان ارجاع خواهد شد خدمت نمایند و در صورت عدم رعایت تعهد دو برابر وجوهی را که بابت فوق العاده و هزینه سفر و حقوق و مزایا و هزینه های تحصیلی مصرف شده به تشخیص رئیس سازمان مسترد دارد.

ماده ۱۵ - درآمد های حاصل از تولید و فروش مواد بیولوژیکی، شیمیائی، بذرها و نظایر آن همچنین

وجوه حاصل از فروش اموال و خدمات که بوسیله هر يك از مؤسسات و مراکز تحقیقاتی سازمان بدست می آید جزو منابع اعتبار بودجه سازمان منظور میشود و به پیشنهاد رئیس سازمان و طبق بودجه های مصوب هیئت امنا به مصرف خواهد رسید.

تبصره - درآمد حاصل از پلپ کردن پوست نسا آخر سال ۱۳۵۳ طبق این ماده به مصرف خواهد رسید و از سال ۱۳۵۴ بدرآمد عمومی کشور منظور و از طریق خزانه در اختیار این سازمان گذارده خواهد شد.

ماده ۱۶ - سازمان میتواند بر اساس ضوابطی که بتصویب هیئت امنا خواهد رسید برای انجام تحقیقات علمی مورد نیاز از کارشناسان خارجی حداکثر برای مدت شش ماه دعوت و استفاده کرده و هزینه های مربوط را پرداخت نماید و اشتغال بیش از شش ماه منوط بر رعایت قانون استخدام متخصصان فنی خارجی مصوب ۴۹/۴/۷ خواهد بود.

ماده ۱۷ - سازمان مجاز است طبق آئین نامه ای که بتصویب هیئت امنا خواهد رسید بمنظور تشویق محققان و کارشناسان کشور که اجرای طرحهای تحقیقاتی آنها در افزایش تولیدات کشاورزی کشور نقش مؤثری داشته است جوایز نقدی بپردازد.

میزان جایزه در هر مورد به پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب هیئت امنا تعیین خواهد شد.

ماده ۱۸ - امور مربوط به تهیه مایه ها و سرمها و سایر مواد لازم جهت تشخیص بیماریها و مطالعات و تحقیقات علمی مربوط بمبارزه با بیماریهای واگیر دام و طیور در مؤسسه رازی متمرکز و انجام خواهد گرفت.

تبصره - اشتغال بکار تهیه مایه و سرمها توسط بخش خصوصی که باشکال مختلف مورد مصرف دامپزشکی قرار میگیرد مستلزم موافقت و اخذ پروانه از وزارت کشاورزی و منابع طبیعی خواهد بود.

ماده ۱۹ - مؤسسه رازی کلیه سرمها و مایه های مورد احتیاج بخش کشاورزی را که تهیه می نماید بطور رایگان و با اتخاذ بها بر اساس ضوابط مصوب وزارت کشاورزی و منابع طبیعی برای اجرای برنامه ها و طرحهای

مبارزه با بیماریهای دام و طیور در اختیار سازمانهای مسئول و با مراجعان دیگر خواهد گذاشت بعلاوه مؤسسه رازی مجاز است بنا به پیشنهاد رئیس سازمان و تصویب وزیر کشاورزی و منابع طبیعی داروهای شیمیائی ضد بیماریهای انگلی دام و طیور و همچنین مایه ها و سرمهای مورد نیاز سازمانهای بهداشتی خصوصی و دولتی را ساخته و ببهای تمام شده با سود عادلانه بفروش برساند.

وجوه حاصل پس از وضع هزینه ساختن موادی که بفروش میرسد طبق ماده ۱۵ به مصرف خواهد رسید.

ماده ۲۰ - وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مجاز است با تصویب هیئت وزیران و رودر نوع نهال و بذری را که مصلحت نمیداند ممنوع اعلام نماید همچنین کشت و تهیه بذر چغندر و پنبه را در مناطقی که مقتضی نمیداند ششماه قبل از فصل کشت ممنوع اعلام کرده و در صورت تخلف کشت ممنوع شده رامعدوم نماید.

تبصره - وزارت کشاورزی و منابع طبیعی میتواند در موارد بروز بیماری، انتقال هر نوع نهال را از هر نقطه کشور بنقطه دیگر ممنوع و در صورت تخلف نهالهایی را که برخلاف این تبصره حمل شده معدوم کند.

ماده ۲۱ - از تاریخ تصویب این قانون، قانون

تأسیس مؤسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی مصوب سال ۱۳۴۴ و قانون تشکیل مؤسسه تحقیقات منابع طبیعی مصوب ۱۳ دیماه ۱۳۴۸ و قانون تبدیل بنگاه اصلاح و تهیه بذر چغندر قند ایران بشرکت سهامی مصوب ۳۷/۱۲/۲۶ و قانون مؤسسه رازی مصوب ۳۷/۱۲/۲۶ و قانون مؤسسه اصلاح و تهیه نهال و بذر مصوب ۴ مهرماه ۱۳۳۸ و آن قسمت از تبصره ۶۲ قانون بودجه اصلاحی سال ۱۳۴۳ کل کشور مربوط بمؤسسه خاک شناسی لغو میگردد.

تبصره ۱ - اختیارات موضوع مواد ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ قانون تأسیس بنگاه اصلاح و تهیه بذر چغندر قند مصوب ۱۳۳۴/۴/۶ کمیسیونهای مشترک مجلسین بمؤسسه تحقیقات و اصلاح و تهیه بذر چغندر قند تابع این سازمان که تشکیلات و مقررات استخدامی آن طبق این قانون با تصویب هیئت امنا تعیین و جانشین آن بنگاه خواهد شد تفویض میگردد.

تبصره ۲. تا زمانیکه تشکیلات و مقررات سازمان و مؤسسات و مراکز تحقیقاتی مربوط بتصویب نرسیده است تشکیلات و مقررات فعلی هر يك از مؤسسات و مراکز و واحدهای تحقیقاتی موجود معتبر خواهد بود.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای امور اداری
رضا پیرزاده
گزارش از کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی در جلسه ۲۰ خرداد ماه ۱۳۵۳ با حضور آقای دکتر همایونفر معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی لایحه تشکیل سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی را مورد رسیدگی قرارداد و گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون کشاورزی و منابع طبیعی - مهندس نظمی
گزارش از کمیسیون علوم و آموزش عالی
بمجلس شورای ملی

کمیسیون علوم و آموزش عالی در جلسه ۲۲ خرداد ماه ۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه تشکیل سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی را مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون علوم و آموزش عالی -
دکتر امیر حسن زهرائی

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی
کمیسیون دارائی در جلسه ۲۷ خرداد ماه ۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه تشکیل سازمان تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی را مورد رسیدگی قرارداد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

رئیس - نسبت بگزارش کمیسیونها نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) رأی میگیریم بگزارش کمیسیونها خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۶- طرح و تصویب گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری راجع بالحاق يك ماده بقانون تاسیس صندوق پس انداز ثابت افسران و همافران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی و ابلاغ بدولت

رئیس گزارش کمیسیونها راجع به الحاق يك ماده بقانون تاسیس صندوق پس انداز ثابت افسران و همافران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی مطرح است قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه روز شنبه اول تیر ماه ۱۳۵۳ با حضور تیمسار سپهد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۶۷۲۳۲ مورخ ۱۳۵۲/۹/۱۲ دولت راجع بالحاق يك ماده بقانون تاسیس صندوق پس انداز افسران و همافران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی را که قبلاً بتصویب مجلس شورای ملی رسیده و مجلس سنا تغییراتی در آن بعمل آورده است مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه مجلس سنا را عیناً تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بشرح زیر تقدیم مجلس شورای ملی میدارد.

قانون الحاق يك ماده بقانون تاسیس صندوق پس انداز ثابت افسران و همافران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی

ماده واحده - ماده زیر بعنوان ماده ۱۰ بقانون تاسیس صندوق پس انداز ثابت افسران و همافران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی اضافه میشود:

ماده ۱۰ - آن عده از کارمندان رسمی غیر نظامی ارتش شاهنشاهی که در مشاغل زیر مدت پانزده سال تمام در ارتش شاهنشاهی خدمت نموده بانه تمام خدمت

مدت حداقل تا پانزده سال تمام سپارند میتوانند از مزایای این قانون استفاده نمایند:

الف - در مشاغل رشته های پزشکی و فنی (پزشک - دندان پزشک - داروساز - دامپزشک - پرستار و سر پرستار - مهندس و کمک مهندس - تکنیسین لیسانسیه - تکنیسین رادیولوژی - تکنیسین آزمایشگاهها و سایر تکنیسین های پزشکی و کارشناس مواد غذایی).

ب - در مشاغل رشته های مالی (حسابرس و حسابدار خبره).

پ - در مشاغل اداری و مدیریت (برنامه نویس - طراح سیستم ماشینهای کامپیوتر - تجزیه و تحلیل کننده - کنترل کننده اطلاعات ماشینهای کامپیوتر و ماشینهای مشابه - متصدی امور حقوقی و قضائی - حقوقدان - نقشه بردار - نقشه کش و مشاغل مشابه).

تبصره ۱ - میزان سهم کارمندان رسمی غیر نظامی از لحاظ اجرای مقررات بندالف ماده ۲ این قانون بشرح زیر تعیین میشود:

کارمندان رسمی در گروههای ۱ و ۲ و ۳ و ۴ ماهانه پانصد ریال.

کارمندان رسمی در گروههای ۵ و ۶ و ۷ و ۸ ماهانه یک هزار ریال.

کارمندان رسمی در گروههای ۹ بیابا ماهانه یک هزار و پانصد ریال.

تبصره ۲ - افزارمندان ارتش شاهنشاهی نیز با سپردن تعهد مندرج در این ماده مشمول مزایای صندوق پس انداز ثابت افسران و همافران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی خواهند بود و از لحاظ پرداخت سهم مربوط با آنان مانند کارمندان رسمی در گروههای ۱ و ۲ و ۳ و ۴ رفتار خواهد شد.

تبصره ۳ - کارمندان مذکور در این ماده در صورتیکه بنا بقضای شخصی و یا بعلل دیگر قبل از انجام خدمت مورد تعهد موضوع این ماده از خدمت برکنار گردند فقط حق دریافت مبالغی را که شخصاً پرداخت کرده اند خواهند داشت.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری -

رضا پیرزاده

گزارش از کمیسیون دارائی بمجلس شورای ملی
کمیسیون دارائی در جلسه روز دوشنبه ۳/۴/۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بالحاق يك ماده بقانون تاسیس صندوق پس انداز ثابت افسران و همافران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری را عیناً تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

گزارش از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه روز سه شنبه ۴/۴/۱۳۵۳ با حضور نمایندگان دولت لایحه مربوط بالحاق يك ماده بقانون تاسیس صندوق پس انداز افسران و همافران و درجه داران کادر ثابت ارتش شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا در تأیید گزارش کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

رئیس کمیسیون نظام - سر لشکر فضل الله همایونی

رئیس - نسبت بگزارش کمیسیونها نظری نیست ؟ (اظهاری نشد) بگزارش کمیسیونها رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه بدولت ابلاغ میشود.

۷- طرح گزارش شورای اول کمیسیون نظام راجع بالحاق يك تبصره بقانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی

رئیس - گزارش شور اول الحاق يك تبصره بقانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است قرائت می شود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون نظام
بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه روز پنجشنبه ۶/۴/۱۳۵۳ با حضور تیمسار سپهد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۷۴۳۲ مورخ ۴/۴/۱۳۵۳ راجع بالحاق

يك تبصره بقانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را که در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۳/۴/۴ تقدیم شده است مورد رسیدگی قرارداد و عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون الحاق يك تبصره بقانون الحاق

ماده واحده بقانون استخدام نیروهای

مسلح شاهنشاهی

ماده واحده - تبصره زیر بقانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی مصوب بهمن ماه ۱۳۴۷ اضافه میگردد:

تبصره - در صورتیکه مدت خدمت افسران و کارمندان مبتلا به انواع سرطان از بیست سال کمتر باشد مدت خدمت آنان بیست سال محسوب و حقوق بازنشستگی آنان و با مستمری وراثت به نسبت مدت خدمت انجام شده از صندوق بازنشستگی مربوط و بقیه تا ۲۰ سال حسب مورد از اعتبار مصوب در بودجه وزارت جنگ و ژاندارمری کشور و شهرداری کشور پرداخت شود و از بابت مدتی که بخدمت آنان اضافه میگردد کشور بازنشستگی دریافت نخواهد شد.

مخبر کمیسیون نظام - روح الله جعفری

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۳۵۳/۴/۶ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه الحاق يك تبصره بقانون الحاق ماده واحده بقانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا تأیید گزارش کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری -

رضا پیرزاده

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در شور ماده واحده رأی میگیریم

خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۸- طرح گزارش شور اول کمیسیون نظام راجع به استخدام سربازان وظیفه بصورت پیمانی برای خدمت در مشاغل فنی و تخصصی مورد نیاز نیروهای مسلح شاهنشاهی

رئیس - گزارش شور اول استخدام سربازان وظیفه بصورت پیمانی برای خدمت در مشاغل فنی و تخصصی مورد نیاز نیروهای مسلح شاهنشاهی مطرح است قرائت می شود.

(بشرح زیر قرائت شد)

گزارش شور اول از کمیسیون نظام بمجلس شورای ملی

کمیسیون نظام در جلسه روز پنجشنبه ۱۳۵۳/۴/۶ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه شماره ۷۴۳۰ مورخ ۵۳/۴/۴ راجع با استخدام سربازان وظیفه بصورت پیمانی برای خدمت در مشاغل فنی و تخصصی مورد نیاز نیروهای مسلح شاهنشاهی را که در جلسه روز سه شنبه ۵۳/۴/۴ تقدیم گردیده مورد رسیدگی قرارداد و با مختصر اصلاح تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون استخدام سربازان وظیفه بصورت پیمانی برای خدمت در مشاغل فنی و تخصصی مورد نیاز نیروهای مسلح شاهنشاهی

ماده واحده - سربازان وظیفه ای که حین انجام خدمت زیر پرچم با داشتن حداقل گواهینامه دوره ابتدایی و با تعهد پنج سال خدمت پیمانی برای خدمت در مشاغل فنی و تخصصی مورد نیاز نیروهای مسلح شاهنشاهی استخدام گردند تا دو سال از خدمت آنان در صورت انجام تعهد بمنزله خدمت زیر پرچم محسوب خواهد شد و در صورتیکه قبل از خاتمه مدت تعهد از خدمت نیروهای مسلح شاهنشاهی مستعفی و یا اخراج گردند چنانچه مشمول معافتهای قانونی نباشند حسب مورد تمام یا بقیه

خدمت زیر پرچم را برابر قانون خدمت وظیفه عمومی انجام خواهند داد.

تبصره ۱ - مشمولین این قانون از لحاظ ترفیع تادرجه سرجوخگی تابع مقررات ماده ۳۲ قانون استخدام نیروهای مسلح شاهنشاهی بوده و در صورتیکه در پایان مدت تعهد تمایل با ادامه خدمت در نیروهای مسلح شاهنشاهی داشته و مورد نیاز باشند در خدمت ابقاء و ترفیعات بعدی آنان تابع قانون اصلاح قانون ارتقاء درجه سرجوخه های ارتش بگروهان سومی مصوب ۵۲/۳/۲۳ و سایر مقررات مربوط خواهد بود.

تبصره ۲ - حقوق و مزایای مشمولین این قانون به میزان حقوق و مزایای افراد و درجه داران مشابه در کادر ثابت نیروهای مسلح شاهنشاهی پرداخت میشود.

مخبر کمیسیون نظام - روح الله جعفری

گزارش شور اول از کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری در جلسه ۱۳۵۳/۴/۶ با حضور تیمسار سپهبد کاتوزیان معاون وزارت جنگ لایحه استخدام سربازان وظیفه بصورت پیمانی برای خدمت در مشاغل فنی و تخصصی مورد نیاز نیروهای مسلح شاهنشاهی را مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون نظام را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور استخدام و سازمانهای اداری - رضا پیرزاده

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بفرمود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. در ماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم بکمیسیونهای مربوط ارجاع میگردد.

۹- طرح گزارش شور اول کمیسیون دادگستری راجع به اصلاح ماده ۳ قانون مجازات استفاده از پلاکهای تقلبی وسائط نقلیه مصوب آذرماه ۱۳۴۵

رئیس - گزارش شور اول اصلاح ماده ۳ قانون

مجازات استفاده از پلاکهای تقلبی وسائط نقلیه مصوب آذرماه ۱۳۴۵ مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۱۳۵۳/۴/۲ با حضور آقای هنرمندی معاون وزارت دادگستری لایحه شماره ۷۲۸۷۲ - ۱۳۵۲/۱۱/۲۹ دولت راجع بلایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون مجازات استفاده از پلاکهای تقلبی وسائط نقلیه مصوب آذرماه ۱۳۴۵ را که در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۳/۳/۲۸ مجلس شورای ملی وصول آن از مجلس سنا اعلام و بشماره ۱۲۳۵ چاپ شده است مورد رسیدگی قرار داد و بشرح زیر بتصویب رسانید.

اینک گزارش شور اول آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون مجازات استفاده از پلاکهای تقلبی وسائط نقلیه مصوب آذرماه ۱۳۴۵

ماده واحده - ماده ۳ قانون مجازات استفاده از پلاکهای تقلبی وسائط نقلیه بشرح زیر اصلاح میشود:

ماده ۳ - هر کس بخواهد وسیله نقلیه موتور را اوراق نماید مکلف است مراتب را با تسلیم مدارک مالکیت و تعیین محل توقف وسیله نقلیه به شهربانی محل اطلاع دهد، شهربانی محل باید ظرف دو هفته و در صورت لزوم پس از کسب نظر شهربانی محل شماره گذاری اجازه اوراق کردن وسیله نقلیه را ضمن اخذ شماره های

شهربانی وسیله نقلیه بدهد و اگر به دلالتی با اوراق کردن موافقت ندارد تصمیم قطعی خود را ظرف همان مدت با ذکر دلیل بمتقاضی ابلاغ نماید. هرگاه شهربانی در مدت مذکور تعیین تکلیف نکند اوراق کردن وسیله نقلیه پس از انقضای مدت مزبور مجاز است

تخلف از این ماده برای اوراق کننده موجب محکومیت بحبس چنانچه ای از ۶۱ روز تا شش ماه خواهد بود. مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضا تکابنی

گزارش شور اول از کمیسیون کشور بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشور در جلسه ۱۳۵۳/۴/۵ با حضور نمایندگان دولت لایحه قانون اصلاح ماده ۳ قانون مجازات استفاده از پلاکهای نقلی و سائل نقلیه مصوب آذر ماه ۱۳۴۵ را که بشماره ۱۲۵۵ چاپ شده است مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون دادگستری را در این مورد عیناً تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش شور اول آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون کشور - رضا سجادی

رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟

آقای حکمت یزدی بفرمائید.

حکمت یزدی - بنده با اطلاع کامل از شأن نزول این اصلاح، مسئله‌ای که آنروز در کمیسیون تذکره‌آورد و نمیدانم پس از بررسی لایحه چطور باینصورت درآمد. مسئله اول برای اوراق کردن، برای اینکه ما اشکالاتی در نحوه سرقت داشتیم البته بایستی مدارک مالکیت تسلیم شود و اجازه اوراق مالکیت هم باهم بخواند، ولی عبارت دوم توجه بفرمائید، در لایحه نوشته شده بدلایی با اوراق کردن موافقت ندارد اصولاً نمی‌شود مالک را از کلیه استفاده‌هایی که از ملکش می‌خواهد بکند محروم بکنیم، مگر بیک جهت معقول، شهادت اینجافردی که مالک اتومبیل است مدارک اتومبیلش را داده می‌خواهد اوراق کند، چون این ماشین از حیز انتفاع افتاده، مسئله وسایل نقلیه، موتوری همه جا که اطلاق به اتومبیل نمیشود تراکتور هست و هر وسیله نقلیه دیگر می‌شود، این یک موضوع عام است، بیک اتومبیل محدودش نکنید اینجاموضوع بصورت خاص آمده است در این ماده گذاشته شده وسائط نقلیه موتوری، این یک مطلب بسیار وسیعی است و مصادیق بسیار وسیعی دارد محصورش کردید فقط با اطلاع شهرداری رساندن البته لازم است و بنده اینجا تأیید می‌کنم که بایستی یک چنین لایحه‌ای رامی آوردم اما از آن طرف، شما می‌فرمائید اگر بدلایی با اوراق کردن موافقت ندارد عرض کنم این بدلایی که موافقت نکنید کدام است؟ چه دلیلی است که می‌تواند بنده را ممنوع کند که می‌خواهم در ملک طلق خودم هر کلیری را

که می‌خواهم بکنم مانع بشوند، چه دلیلی است؟ و نگفته آیا می‌شود در یک مرجع دیگر جنبه تجدید نظر داشته باشد، بنده یک وسیله نقلیه، یک تراکتور بزرگی دارم، البته بنده که ندارم آنها یکبار دارند آنها را عرض میکنم، اجازه نمیدهد چه مدت صبر کنم، و بکجا اعتراض کنم؟ مدارک مالکیت را هم دارم میگویند: اگر دلالی دارید آنرا روشن کنید. دلالی دارم تمام این امور جمع است میگویند اگر بدلایی که آن دلال را هم روشن نکرده‌اید بنده در حالی که به لزوم این ماده اعتقاد دارم این قسمت را با توضیح قانع کننده بدهید که حداقل بنده قانع شوم یا حذف کنید که فردا گرفتاری برای مردم و صاحبان وسائط نقلیه درست نشود.

رئیس - پیشنهادتان را مرحمت بفرمائید در کمیسیون بررسی میشود. نظر دیگری در کلیات آخر لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) بورود در شور ماده واحده رأی می‌گیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمائید (اکثر برخاستند) تصویب شد. در ماده واحده نظری نیست؟ (اظهاری نشد) لایحه برای شور دوم بکمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۱۰- اخذ رای نهائی نیست به لایحه معافیت اجناس وارداتی سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی و ابلاغ آن بدولت

رئیس - لایحه معافیت اجناس وارداتی سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی و سایر عوارض برای اخذ رأی نهائی قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

قانون معافیت اجناس وارداتی سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی و سایر عوارض

ماده واحده - کلیه اجناسی که از اول سال ۱۳۵۲ به بعد وسیله سازمان تعاون مصرف کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی وابسته به وزارت جنگ برای مصرف عائله کادر نیروهای مسلح شاهنشاهی از خارج کشور با رعایت مقررات عمومی صادرات و واردات وارد شده و میشود

تا میزان سهمیه‌هایی که بنا به پیشنهاد وزارت جنگ و موافقت وزارت اقتصاد و وزارت دارائی بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی و همچنین سود بازرگانی و عوارض شهرداری و بطور کلی هر نوع عوارضی که بهر اسم و عنوان از واردات دریافت میشود با استثنای باربری و انبارداری و حق الثبت سفارش کالا و سهم جمعیت شیر و خورشید سرخ ایران معاف است.

تبصره - در مورد واردات مواد و کالاهای کشاورزی و دامی مقررات قرنطینه نباتی و دامی باید رعایت شود و مشخصات و مقدار کالاهای مذکور به تأیید وزارت کشاورزی و منابع طبیعی باید برسد و استفاده از آنها برای بذر ممنوع است.

رئیس - این لایحه بهمان صورت که در مجلس شورای ملی تصویب شده بود عیناً در مجلس سنا تصویب رسیده است و حالاً نسبت بان باورقه اخذ رأی میشود. (اسامی خانمها و آقایان نمایندگان بترتیب آتی وسیله منشی آقای مهندس صائبی، اعلام شد و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد).

آقایان:

سجادی - دکتر غنی - کورس - خانم جهانبانی - دکتر ضیائی - مهندس فروهر - دکتر عدل - دکتر سعید - دکتر المونی - دکتر دادفر - مهندس علی برومند - دکتر نجمی - کاظم مسعودی - خانم نیره سعیدی - ناصرزاده - مهندس سهم‌الدینی - دکتر فروزین - ملک‌افضلی - شیخ بهائی - مهندس اردلان - اهری - مجید موسوی - دکتر قهرمان - دکتر رشتی - محمد ولی قراچورلو - مجد - عباس میرزائی - دکتر بیت‌منصور - رضوی - اخلاقی - توسلی - دکتر انوشیروانی - اسعد رزم آرا - محسنی مهر - دکتر امامی‌خوئی - ایمان زهرائی - بختیاری پور - دکتر صفائی - صدقیانی زاده - دکتر شمس - دکتر گایگیک هواکیمیان - دکتر اعتمادی - دهبیم - انشاء - فهیمی - تیمسار همایونی - کاسمی - دکتر علمی - مهندس فیروز عدل - حیدرقلی برومند - مهندس احتشام شهیدی - شاختویی - بهنیا - کلانتر هرمزی - اسدی لنگرودی - مهندس زاهدی - خانم آصف زاده - اولیاء شیرازی -

دکتر حاتم - مهندس نظمی - دکتر بناهی - پسیان - دکتر بیگری - دکتر بهزادی - نیک‌روش - محدث زاده - اولیاء - بدر صالحیان - دکتر یحیی بهبهانی - جهانشاهی - دکتر رفیعی - جندقی - دکتر عظیمی - خانم ابتهاج سمیعی - شیخ الاسلامی - فیاض - دکتر امین - معیری - امیر احمدی - بوداغ زاده - پور بردباری - بدرخانی - خانم امیر ابراهیمی - اسلامی نیا - دکتر تنکابنی - جعفری - مهندس جلالی - خانم مزارعی - جهانی - خانقاهی - حیدری - مهندس کیا - فروتن - کمالاتی - خانم صفی نیا - موسوی ماکوئی - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر سعید بهادری - دکتر برادر - زهتاب فرد - حکمت یزدی - تژده - دکتر موسوی - پرویزی - بختیارها - امام مردوخ - خانم اسدی - اخوی - دکتر ابوالهدی - دکتر آزاد - اکبر - محمدعلی آموزگار - احتشامی - مهندس خسروی - تیمسار خطیب شهیدی - داروئی - دشتی - دکتر منتظری - دکتر رشید یاسمی - دولو - ادیب سمیعی - زرین پور - دکتر زهرائی - دکتر رازانی - سراج‌الدینی - سعادت فرد - دکتر سنگ - شریفها - دکتر شکرائی - حی - دکتر صمدزاده - دکتر قاسم صوفی - دکتر وجیه‌الله صدر - رامبد - فخر طباطبائی - فضائلی - ظفر - طباطبائی - دیبا - عبدالحسین طباطبائی - صادقی - موقر - شیخ رضائی - کریم بخش سعیدی - ساگینیان - کشفی - دکتر زبیبی - ضیاء رضوی - رهبر - نامور - ناروئی - میرافضل - فریدونفر - مهندس فرخ - فتوحی - عزیز مرادی - خانم دکتر طالقانی - علی طباطبائی - طلوعی - خانم دکتر صنیع - دکتر سعید حکمت - دکتر محقق - نجدشینیانی - اسمعیل خزیمه - فرهادپور - کورانلو - مهندس نصر - دکتر لقمان ادهم - سعیدوزیری - بوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفا - مظهری - مهندس عبدالحمید معینی - پوربابائی - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - مهندس صائبی - دکتر زعفرانلو - دکتر مهر - آقایان - خانم دکتر گرگانی. (آراء مأخوذه شماره‌شد و نتیجه بقرار زیر اعلام گردید).

آراء موافق ۱۸۱ رأی.

رئیس - لایحه با ۱۸۱ رأی موافق با اتفاق آراء تصویب شد. بدولت ابلاغ میشود.

موافقین آقایان :

سجادی - دکتر غنی - کورس - خانم جهانبانی - دکتر ضیائی - مهندس فروهر - دکتر عدل - دکتر سعید دکتر المونی - دکتر دادفر - مهندس علی برومند - دکتر نجیمی - کاظم مسعودی - خانم نیره سعیدی - ناصرزاده - مهندس سهم الدینی - دکتر فروزین - ملک افضلی - شیخ بهائی - مهندس اردلان - اهری - مجید موسوی - دکتر قهرمان - دکتر رشتی - محمولی - قراچورلو - مجد - عباس میرزائی - دکتر بیت منصور - رضوی - اخلاقی - توسلی - دکتر انوشیروانی - اسعد رزم آرا - محسنی مهر - دکتر امامی خوئی - ایمان زهرائی - بختیاری پور - دکتر صفائی - صدیقی زاده - دکتر شمس - دکتر گایگک هواکیمیان - دکتر اعتمادی - دیبیم - انشاء - فهیمی - دکتر سنگ - شریفها - دکتر شکرانی - حی - دکتر صمدزاده - دکتر قاسم صوفی - دکتر وجیه الله صدر - رامبد - فخر طباطبائی - فضائی - ظفر - طباطبائی دیا - عبدالحسین طباطبائی - صادقی - موقر - شیخ رضائی - کریم بخش سعیدی - ساکینیان - کشفی - دکتر رئیس - ضیاء رضوی - رهبر - نامور - نارویی - میرافضل - فریدونفر - مهندس فرخ - فتوحی - عزیزمرادی - خانم دکتر طالقانی - علی طباطبائی - طلوعی - خانم دکتر صنیع - دکتر سعید حکمت - دکتر محقق - نجدشیبانی - اسمعیل خزیمه - فرهادپور - کورانلو - مهندس نصر - دکتر لقمان - ادهم - سعید وزیری - بوشهری - دکتر مرتضوی - دکتر وفا - مظهری - مهندس عبدالحمید عینی - پوربابائی - دکتر خسروی کردستانی - مهندس ریاضی - مهندس صائبی - زعفرانلو - دکتر مهر آقایان - خانم دکتر گزائی - دکتر تنکابنی - جعفری - مهندس جلالی - خانم مزارعی - جهانی خانقاهی - حیدری - مهندس کیا - فروتن - کمالاتی - خانم صفی نیا - موسوی ماکوئی - مهندس عنایت بهبهانی - دکتر حبیب بهبهانی - دکتر سعید بهادری - دکتر برادر - زهتاب فرد - حکمت یزدی - تژده - دکتر موسوی - پرویزی - بختیارها - امام مردوخ - خانم اسدی - اخوی - دکتر ابوالهدی - دکتر آزاد - اکبر - محمدعلی

آموزگار - احتشامی - مهندس خسروی - تیمسار خطیب شهیدی - دارویی - دشتی - دکتر منتظری - دکتر شهید یاسمی - دولو - ادیب سمیعی - زرین پور - دکتر زهرائی - دکتر رازانی - سراج الدینی - سعادت فرد - تیمسار همایونی - کاسمی - دکتر علمی - مهندس فیروز عدل - حیدرقلی برومند - مهندس احتشام شهیدی - شاخوئی - بهنیا - کلانتر هر مزی - اسدی لنگرودی - مهندس زاهدی - خانم آصف زاده - اولیاء شیرازی - دکتر حاتم - مهندس نظمی - دکتر پناهی - پسیان - دکتر بیگلری - دکتر بهزادی - نیک روش - محدث زاده - اولیاء - بدر صالحیان - دکتر بحیی بهبهانی - جهانشاهی - دکتر رفیعی - جندقی - دکتر عظیمی - خانم ابتهاج سمیعی - شیخ الاسلامی - فیاض - دکتر امین - معیری - امیر احمدی - بوداغ زاده - پوربردیاری - بدرخانی - خانم امیر ابراهیمی - اسلامی نیا .

۱۱- قرائت دستور و تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

رئیس - دستور جلسه آینده قرائت میشود .

(شرح زیر خوانده شد)

دستور جلسه ۱۷۸

روز سه شنبه ۱۱/۴/۱۳۵۳

- ۱- گزارش يك فوریتی اجازه تعهد اضافی برای تسریع در اجرای برنامه های عمرانی و جاری (رأی باورقه) شماره ترتیب چاپ ۱۲۵۹ .
 - ۲- گزارش يك فوریتی تأمین اعتبارات عمرانی برای آبادانی شهرها و روستاهای کشور (رأی باورقه) شماره ترتیب چاپ ۱۲۶۲ .
 - ۳- گزارش يك شوری تعمیم تبصره ۱۹ قانون متمم بودجه سال ۵۱ کل کشور بافرازمندان ارتش شاهنشاهی شماره ترتیب چاپ ۱۲۶۰ .
 - ۴- گزارش شور دوم احتساب دوره خدمت سپاهیگری در استان سیستان و بلوچستان جزء سوابق خدمت دولتی شماره ترتیب چاپ ۱۲۶۱ .
- رئیس - با اجازه خانمها و آقایان این جلسه را ختم میکنیم . جلسه آینده ساعت ۹ صبح روز سه شنبه (پس فردا) خواهد بود .
- (جلسه در ساعت دوازده و پانزده دقیقه ختم گردید)
- رئیس مجلس شورای ملی - **عبدالله ریاضی**